

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

ŘÍJEN 2001

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou*

OBSAH

Rozdíl mezi posuzováním a odsuzováním	1
Zvyk těšit se z protiventství	2
Naděje a svatost v nepřátelském světě	3
Všechno zkoumejte	8
Počítačové hry	8
Děti nového tisíciletí	9
Ohrožené děti	16
Stíhá Bůh vinu otců?	18
Pokoje	19
A tak bude spasen celý Izrael	21
Velký zázrak vyvolení	29
Proč nejsem věřící	31
Útěk před milostí	34
Přítel evangelia	41
Napsali jste nám	42

*Slavná křesťanská obrození
nepramení z objevu něčeho
dosud neznámého. Dochází
k nim tehdy, když někdo vez-
me radikálně a zcela vážně
něco, co už tu dávno bylo.*

– H. Richard Niebuhr –

ROZDÍL MEZI POSUZO- VÁNÍM A ODSUZOVÁNÍM

♦ *Nesudte, abyste nebyli souzeni.
(Matouš 7:1)*

Jak často nám různí lidé citují tento verš! Někdy to v nás budí dojem, že je to jediný verš Písma, který kdy lidé slyšeli. Často je vykládán tak, že nesmíme kritizovat žádný hřích, jakkoli očividný a jakkoli sobecký, jelikož: kdo jsme my, abychom mohli říct, co je správné a co ne?

Když se ale podíváme na kontext, zjistíme, že Ježíš dále říká, že nemáme dávat psům, co je svaté, ani házet perly před svině (Matouš 7:6). Jsou prostě takoví lidé, kteří svým zahořklým, antagonistickým přístupem dávají najevo, že se vzdali výsady slyšet Boží slovo. Náš Pán také varuje před falešnými proroky, kteří přicházejí v ovčím rouše, ale uvnitř jsou draví vlci (Matouš 7:15). Poznáme je po jejich ovoci (Matouš 7:20). Je jasné, že nemůžeme uposlechnout tyto příkazy, aniž bychom do určité míry posuzovali. Musíme být schopni rozpoznat „psa“, „svini“ nebo falešného proroka! Jak si potom vyložit „Nesudte, abyste nebyli souzeni“? Musí to znamenat: „Neodsuzujte ukvapeně, v tvrdém a kritickém duchu. Myslete si to nejlepší, dokud vás důkazy nepřinutí myslet si něco horšího“. Je pravda, že... láska věří ... (1. Korintským 13:7), to ale neznamená, že láska je naivní! Víme přece, že:

Logika je dobrý sluha, ale zlý pán

- ♦ *Prostoduchý kdekde mu důvěřuje, kdekde chytrý promýšlí své kroky. (Příslovi 14:15)*

Podle Bible máme jednat v lásce, ale i s rozmyslem:

- ♦ *Všecko zkoumejte, dobrého se držte ... (1. list Tesaloničtým 5:21)*

napsal apoštol Pavel. Apoštol Jan nám říká:

- ♦ *Milování, nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa. (1. list Janův 4:1)*

To je tentýž apoštol, který nám říká, abychom milovali své bratry (1. list Janův 3:11, 14; 4:11).

Způsob, kterým je Matouš 7:1 běžně vykládán, nepovede k větší lásce, ale k morální chudokrevnosti. Představte si, jak jde Kristus přivětivě kolem směnámiků v chrámě a říká si: „No ... Nebudu je soudit.“ Dovedete si to představit? Ne! Vím, že je vyhnal bičem a zpřevracel jim stoly. Stravovala ho horlivost pro Boží dům (Jan 2:13-17). Rozohnil se nad tím, kam až mohou lidské bytosti v hříchu klesnout. Malíř Ruskin prohlásil, že „jedním z největších prohřešků dnešní doby je, že jsme vyhladověli a zmrazili naši schopnost rozhodit se“. A tak tolerujeme všechny možné druhy zla a nad tím, co by v srdcích proroků a apoštolů vyvolalo hněv, se stěží pozastavíme.

Bůh od nás očekává, že budeme posuzovat, aniž bychom tvrdě a bezcitně odsuzovali. Bezdůvodně odsuzovat znamená ztratit ze zřetele lásku. Neposuzovat vůbec znamená ztratit ze zřetele Boží svatost a pravdu. Jako vždy, Bůh nás vyzývá, abychom „řekli pravdu v lásce“ (Efezským 4:15, Nová Bible kralická).

Peter Barnes, *THE BANNER OF TRUTH*, January 1998, Issue 412

**Nesud'te podle zdání, ale suďte
spravedlivým soudem!”
(Jan 7:24)**

ZVYK TĚŠIT SE Z PROTIVENSTVÍ

Aby na nás bylo vidět dílo Boží milosti, musíme si vypěstovat zbožné návyky. Nejen proto, že jsme zachráněni před peklem, ale také proto, „... aby i život Ježíšův byl na nás zjeven. (2K 4:10)“ A právě protivenství způsobuje, že na našem smrtelném těle je zjeven jeho život. Lze z mého života cítit příjemnou vůni Božího Syna, nebo jen podrážděnost, která by na mně byla zřejmá, i kdybych s Kristem nežil? Z protivenství se budu těšit jedině tehdy, budu-li pociťovat naléhavou touhu, aby se na mně zjevil život Božího Syna. Ať už je zkouška jakkoli obtížná, zbývá jen říci: „Pane, jsem rád, že Tě mohu poslechnout.“ Syn Boží se v tom okamžiku dostane do popředí mého života a zjeví v mém těle to, co Mu přináší slávu.

Nepřete se s Ním. V okamžiku, kdy uposlechnete Boží světo, právě v tomto protivenství skrze vás začne zářit jeho Syn; budete-li se s Bohem přit, zarmoutíte jeho Ducha (viz Efezským 4:30). Musíte být neustále připraveni zjevovat život Božího Syna. Dáte-li průchod sebestlosti, nebude to možné. Bůh používá okolnosti našeho života, aby ukázal úžasnou dokonalost a neobyčejnou čistotu Svěho Syna. Ve chvíli, kdy se ukáže nový způsob, jak se na našem životě zjevuje Syn Boží, naše srdce se rozbuší radostí. Je veliký rozdíl, jestli si protivenství sami vybíráme, nebo jestli vstoupíme do situace, kterou pro nás Bůh ve své svrchovanosti připravil. Čelíte-li protivenství v situaci připravené od Boha, Bůh je schopen „dát vám všechno, co potřebujete.“ (Fp 4:19)

Budte připraveni kdykoli zjevit život Božího Syna. Nikdy nežijte ze svých vzpomínek na minulost, ať je ve vás Boží Slovo živé a ať neustále jedná.

Oscar Chambers, *To nejlepší pro jeho slávu*, 14. května, s laskavým svolením Nadace Mezinárodní potřeby a vydavatelství Rosa.

NADĚJE A SVATOST V NEPŘÁTELSKÉM SVĚTĚ

1. list Petrův 1:1-2

Když před několika lety absolvoval dnes již zesnulý známý německý kazatel a teolog Helmut Thielicke rozsáhlé turné po Spojených státech, ptali se ho, co považuje za největší chybu amerických křesťanů. Odpověděl: „Špatně rozumějí utrpení.“

Myslím, že jeho postřeh platí dodnes. Kdyby to tak nebylo, mohli by američtí křesťané být jen na okamžik připravit vřívá bláhové domněnce, že je Boží vůlí, aby věřící byli stále zdraví a bohatí? Když jsme v roce 1987 navštívili Macao, zeptal jsem se jedné ženy z pohraničního území Číny, jestli o tom učení někdy slyšela. Pousmála se, zavrtěla hlavou, a řekla: „Ne. Takové učení by se v Číně daleko nedostalo.“

Ale utrpení rozumějí špatně nejen ti, kdo si představují, že je Boží vůlí, aby věřící neměli nikdy v životě starosti. Na tento problém narážím i u mnoha křesťanů, kteří čelí zkouškám. Někteří jsou vinou nemoci postiženi neschopností, ale místo aby se poddali Bohu, zahrožnou a reptají: „Proč zrovna já?“ Jiní se nějakou dobu trápí v nespokojeném manželství, ale pak to vzdají s výmluvou: „Copak nemám právo na trochu štěstí?“ Další se ohlížejí za svým dětstvím, kdy jim někdo ublížil, a rozčilují se: „Kde byl Bůh, když jsem ho políbečoval? Co to je za Boha, že dovolí, aby takhle trpěly nevinné děti jako já?“

Jinými slovy: uvědomují si (protože to vidí na vlastním příkladě), že zdraví, bohatství a štěstí sice Boží vůlí pro život věřícího nutně nejsou, ale mají dojem, že by měly být. Jedni jako druzí, všichni mají nesprávný názor na utrpení. Protože vůči Bohu zahořkli, nepodřizují se mu. Jsou přístupni pokušení a hříchu. Jiní trpí se Bohu možná i podřizují, ale spíše s otrávenou odevzdanos-

tí než s vděčnou důvěrou. Jsou kvůli svým problémům zdeprimováni, někdy uvažují i o sebevraždě. Ztratili naději.

To, co všichni tito lidé potřebují, je naděje a svatost v nepřátelském světě. Jinými slovy potřebují slyšet a řídit se poselstvím Prvního listu Petrova. Apoštol poslal tento dopis křesťanům rozptýleným v oblasti dnešního severního Turecka. Psal pravděpodobně v Římě – kterému dává krycí jméno Babylon (5:13) – krátce předtím, než dal Nero roku 64 n. l. křesťany v tomto městě zulivě pronásledovat. Ale už tehdy byli mnozí z těch, kdo se hlásili k této nové víře v Ježíše, Boha v lidském těle, který byl Římany ukřižován a vstal z mrtvých, utiskováni. Věřící čelili pomluvám (2:12; 3:14-16; 4:14), křesťané pohanického původu byli hanobeni mnohými svými někdejšími společníky v hříchu (4:4). Tito křesťané potřebovali vědět, jak se vyrovnat s těmito zkouškami, které je potkaly pro jejich touhu jít za Kristem.

Petr jim dává za příklad Krista, náš nepřekonatelný vzor, který si i přes nespravedlivé týrání ze strany nepřátelského světa zachoval naději i svatost tím, že se podřídil Otcovu svrchovanému záměru. Toto je poselství Prvního listu Petrova:

I v nepřátelském světě mohou křesťané žít s nadějí a ve svatosti, podřídí-li se Bohu.

Tato praktická zpráva je užitečná pro každého z nás, protože každý z nás čelí takovým či onakým zkouškám. Petr nám nenabízí žádné zaslíbení, že by věřící, který následuje Ježíše, měl být ušetřen těžkostí. Právě naopak! Říká, abychom se těžkým zkouškám nedivili, jako by byly něčím nenormálním (4:12). Zato nám ukazuje ke Kristu a k slávě, která je nám slibena v nebesích. Když přijmeme všechna poučení, jimiž je tento list úplně nabitý, posílí nás a povzbudí v našem životě pro Krista v tomto nepřátelském světě.

1. Křesťané žijí v nepřátelském světě.

Petr svou knihu adresuje těm, „kteří přebývají jako cizinci v diaspoře v Pontu, Galacii, Kappadokii, Asii a Bithynii“ (severní oblasti dnešního Turecka). Tyto sbory mohly být založeny lidmi, kteří se obrátili při Petrově kázání o letnicích (Sk 2:9), samotným Petrem při některé jeho misijní cestě v těchto končinách, nebo lidmi, kteří se obrátili, když v okolí kázal apoštol Pavel (Duch svatý mu totiž nedovolil navštívit Asii a Bithynii, viz Sk 16:6-7), anebo nějakou kombinací uvedených možností.

Řecké slovo diaspora znamená rozptýlení a obvykle bylo používáno k označení židovských komunit mimo území Palestiny (J 7:35; Jk 1:1). Petr nazývá tyto křesťany diasporou, neboli rozptýleným Božím lidem. Soudě podle mnoha starozákonních citací v tomto listu muselo být v tamních sborech mnoho židovských věřících. Ale četné zmínky mluví také o pohanech – 1:14,18; 2:9-10,18 (sluhové); 4:1-4.

Slovo „cizinci“ (použité i ve verši 2:11) zahrnuje dvě představy: jednak že jsme tu cizí, jednak že tu máme přechodný pobyt. Jako cizozemci nepatříme do tohoto zlého světa. Jsme, řečeno s Ježíšem, ve světě, ale nejsme ze světa (J 17:13-16). Nemáme mluvit jeho řečí a držet se jeho zvyklostí. Svým jednáním se máme od obyvatel tohoto světa odlišovat.

Byli jste někdy někde v zahraničí, kde ve vás každý na první pohled poznal cizozemce? Když jsme byli v roce 1987 v Číně, procházeli jsme se jednou odpoledne zapadlými uličkami Kantonu, kde jsme žádné jiné lidi ze západu nepotkali. Lidé na nás zírali, a my zírali na ně. Jejich zvyky nám připadaly zajímavé, ale úplně jiné než naše. Místo aby kupovali drůbež a ryby zabité, zabalené ve smršťovací plastické fólii, kupují Číňané kuřata, kachny a ryby zaživa. Ptáci kdákají a kejhalí a ryby lapou po posledním dechu, když je odnášejí z tržiště. Ačkoli je jejich zvyk nepochybně

zdravější, pro mne byl cizí. Musím přiznat, že kdybych si domů přinesl večeři ještě živou, nevěděl bych, co si s ní počít.

Jedním z Petrových oblíbených slov je řecké slovo *anastrofé*. V prvním listě je použito šestkrát (1:15,18; 2:12; 3:1,2,16) a ve druhém dvakrát (2:7; 3:11), zatímco ve zbytku Nového zákona se vyskytuje jenom pětkrát. Znamená „způsob života“ nebo „chování“. Jde o to, že životní styl, jednání a chování křesťanů by měly být tak nápadné jako cizinec v Číně. Očekává se od nás, že budeme odlišní. King James Version, klasický anglický překlad bible, říká ve verši 2:9 „a peculiar people – zvláštní lidé“. (Asi si pomyslíte: „No, pár opravdu zvláštních křesťanů jsem potkal“) To ovšem neznamená výstřední, ale jini. Křesťané by měli být jako zbožní lidé v tomto padlém, bezbožném světě dobře vidět.

Petr, stejně jako Ježíš, říká jasně, že se nemáme stranit světa jako poustevníci, ale že v něm máme žít vzorně (2:12,15,20-21; 3:13-17; 4:19; 5:9). Ani nemáme žít jako jednotlivci odděleně od církve, ale ve společenství s ostatními křesťany jako Boží lid (1:22; 2:4-10; 3:8-9; 4:8-11,17; 5:1-5,9,13-14). Někdo to řekl takhle: „Nemáme žít ve světě a chodit do církve, ale žít v církvi a chodit do světa.“ Slovo cizinci tedy znamená, že jsme v tomto zlém světě cizí.

Druhým významem slova „cizinci“ je, že zde máme přechodné bydliště. Nemáme být usedlíky, ale kočovníky, kteří hledají svůj skutečný domov v nebi. Petr na to upozorňuje mnohokrát: „*na krátko*“ (1:6), „*dny svého pozemského života*“ (1:17), zatím jsme cizinci, ale blíží se „*den navštívení*“ (2:11-12), „*ve zbývajícím čase života*“ (4:2) s vyhlídkou na přicházející soudný den (4:5) a „*po krátkém utrpení*“ (5:10).

Nejvýznamnějšími tématy Prvního listu Petrova jsou naděje, nebe, návrat Ježíše Krista a budoucí sláva: 1:3-5,7,13,21; 2:12; 3:5,15; 4:5,7,13,17; 5:1,4,6 („*ustanovený čas*“), 10. Petr také znovu

a znovu zdůrazňuje, že nevěřící bude soudit Bůh (1:17; 2:7-8,12,23; 3:12,18-20; 4:5,17-18).

To všechno má velmi praktický význam pro trpící, zvláště když kolem sebe vidí špatné lidi, kterým se podle všeho daří docela dobře, a ptají se: „*Stojí to za to, jít za Kristem?*“ Někteří se křesťanství vysmívají, že to je náboženství slibů, které se nesplní dříve než po smrti. Po pravdě řečeno: je! Kdyby nebylo, kdybychom měli „*naděje v Kristu jen pro tento život*“, byli bychom, říká Pavel, „*nejubohější ze všech lidí!*“ (1. Korintským 15:19).

Jsem rád, že máme moderní medicínu, ale v jistém smyslu nám prokázala špatnou službu. Kdysi nebyvalo třeba nikoho přesvědčovat, že je život krátký a věčnost reálná. Ve většině rodin umřelo několik dětí. Mnozí dospělí zemřeli z příčin, které dnes umíme léčit. Smrt stále připomínala, že tento život není všechno. Čeká nás věčnost. I když trpíme a zlí se mají dobře, přijde den, který to všechno napraví; tak, jak to Ježíš Kristus slíbil.

My se ale – jen proto, že medicína dokáže prodloužit život o několik let – často mylně domníváme, že jsme překonali fakt věčnosti. Ne, říká Petr, jsme zde na zemi cizinci (cizí státní příslušníci s přechodným pobytem). Zatím žijeme v nepřátelském světě, ale čekáme na den, kdy se pro nás z nebe vrátí náš Spasitel! A proto:

2. Křesťané mohou žít v nepřátelském světě s nadějí.

Lidé, kteří stojí ve zkouškách, potřebují naději. Petr začíná prohlášením, že Bůh nám dal „*nově se narodit k živé naději*“ (1:3). Celou svou naději máme upnout k milosti, která k nám přichází ve zjevení Ježíše Krista (1:13). Jelikož byl Ježíš vzkříšen z mrtvých, upíná se naše víra i naděje k Bohu (1:21; viz též 3:5,15).

Biblická naděje není jako naděje světa. Naděje světa je přinejlepším nespolehlivá. Řeknu: „Doufám, že jsem investoval dobře.“ Taková naděje je

spíš strach než jistota. Biblická naděje je bezpečná, i když se ještě nenaplnila, protože za ni ručí Bůh, který nikdy neľže.

Dejme tomu, že mně i vám uniklo mistrovství světa. Já jsem se doslechl, kdo vyhrál, vy ne. Sedneme si, abychom se společně dívali na videozáznam z finále a já vám řeknu: „Co takhle malou přátelskou sázkou?“ No to byste byl pěkný blázen! Proč? No proto, že já, i když nevím úplně přesně, jak se hra bude vyvíjet, vím bezpečně, jak to nakonec dopadne. A křesťané možná nevědí přesně, co je v životě čeká, ale zato vědí naprosto určitě, která strana vyhraje. Můžeme si být jisti slávou, která nás čeká v nebi. To je biblická naděje!

V úvodním pozdravu nám Petr nabízí tři důvody, proč žít v nepřátelském světě s nadějí:

A. Můžeme doufat, protože si nás Bůh vyvolil.

V řeckém textu následuje slovo „*vyvoleným*“ hned za slovy „Petr, apoštol Ježíše Krista“. Je na začátku, abychom je nepřehlédli. Petr nám chce dát od první chvíle najevo, že naš vztah s Bohem nepadá s tím, jak chabě se my držíme jeho, ale stojí na tom, jak pevně drží on nás. Naše spasení není z našich skutků: je to Boží skutek! A proto se v průběhu zkoušek můžeme Bohu podřízovat, protože má stejné svrchovanou moc nás udržet jako nás spasit. Toto ujišťující téma Boží svrchovanosti se táhne celou knihou (1: 3-5, 11-12,20; 2:7-10; 3:17,22; 4:11,19; 5:10-11).

Tuto navýsost povzbudivou pravdu, že si nás Bůh ke spasení vyvolil, podkopávají ti, kteří říkají: „Ano, ale Bůh si nás přece vyvolil podle svého předzvědění.“ Tvrdí, že vyvolení znamená, že si Bůh prohlédl dějiny, podíval se, kdo v něho uvěřil a toho si dal na seznam.

Když se nad tímto názorem jen na okamžik zamyslíme, uvidíme, jak je nesprávný. Podle něj závisí věčný, svrchovaný Boží plán na lidském rozhod-

nuti a Bůh je mátoha na nebesích, která je čirou náhodou vševědoucí. Tak se podívá do budoucnosti a řekne si: „Vida, Saul z Tarsu. To by byl prima apoštol; doufám, že ve mně uvěří. Bezva! Uvěřil! Tak ho mohu zapsat na listinu vyvolených.“ Pavel ale jasně říká, že ho Bůh oddělil už od matčina lůna (Galatským 1:15).

Takový názor také dělá z Boží milosti spíše zaslouženou než nezaslouženou laskavost. Jestli vyvolení znamená jenom to, že Bůh už napřed věděl, kdo v něho uvěří, potom je nevyvolil nezávisle na tom, že se oni rozhodli pro něj, ale kvůli tomu. Písmo ale říká jasně, že Bůh si vybral ty, které chtěl, prostě proto, že si je vybral (Řimanům 9:11,16,18). Slovo „předzvěděni“ znamená, že Bůh věděl ještě před založením světa, koho konkrétně si vyvolí. Pojem „předzvěděni“ zahrnuje pojem „předurčení“ (1. list Petřův 1:20; Skutky 2:23; Řimanům 8:29).

B. Můžeme doufat,

protože nás spasil trojjediný Bůh.

Petr předpokládá, že jeho čtenáři uznávají Trojici. Neodbočuje, aby ji vysvětloval nebo hájil, konstatuje prostě, že jsme vyvoleni podle předzvěděni Boha Otce a posvěcení Duchem, abychom poslouchali Ježíše Krista. Bůh je jediný Bůh, který existuje ve třech rovnocenných věčných osobách téže bytosti, ale rozdílné podstaty. Všechny osoby Boží trojice se podílejí na našem spasení. Můžeme doufat, protože naše spasení je v rukou tohoto velikého trojjediného Boha.

C. Můžeme doufat,

protože nám Bůh dává

svou nekonečnou milost a pokoj.

„Milost“ a „pokoj“ je křesťanský pozdrav, ale ještě mnohem víc. Boží milost byla pro Petřův život určujícím faktorem, což by mělo platit v životě všech křesťanů. Slovo milost se objevuje v každé kapitole listu, a to celkem desetkrát (1:2,10,13; 2:19-20; 3:7; 4:10; 5:5,10,12). Vůbec první slovo dopisu, totiž „Petr“, znázorňuje Boží milost tím

nejosobnějším způsobem. Nestálý Šimon, který mnohokrát bidně zklamal, a nejhůře tehdy, když zapřel Pána, se stal Petrem (pevným ve víře), kterého Bůh mocně použil jako svého apoštola. „Pokoj“ je vnitřní dopad Boží milosti, když ji zakoušíme.

Ve slovech „Petr, apoštol“ je jemná rovnováha, kterou nesmíme porušit. „Petr“ ilustruje, jak Bůh ve své milosti odpouští naše hříchy a zasypává nás nezaslouženým požehnáním. „Apoštol“ znamená „poslaný a zplnomocněný“ a ukazuje, že nám Petr neudílí jen nějaké užitečné rady, ale Boží příkazy. Mezi „milostí“ a „poslušností“ Božích příkazů není žádný rozpor.

Viděli jsme, že křesťané žijí jako cizinci v nepřátelském světě; že však mohou žít s nadějí. Konečně:

3. Křesťané mohou žít

v nepřátelském světě ve svatosti.

Svatost a poslušnost patří mezi hlavní témata Prvního listu Petrova (1:2,14-17,22; 2:1,11,24; 3:2,6,8-9; 4:1-11,15-17). V úvodu zaznívají v pojmech, popisujících práci, kterou se Duch svatý a Ježíš Kristus podílejí na našem spasení.

Petr nejprve říká, že jsme vyvoleni „v posvěcení Ducha“ (1:2, NS). (Stejněho výrazu je v souvislosti s vyvolením užito v Druhém listu Tesaloničským.) Slovo „posvěcení“ znamená „uložení stranou“ a obrací se zde k počátečnímu dílu Božího ducha, který vyjímá věřícího ze světa a ukládá ho pro Boha do společenství Božího vyvoleního lidu [Ramsey Michaels: Word Biblical Commentary, str. 11]. To slovo má však také činný, nedokonavý význam, který označuje proces, při němž Duch věřícího, který s ním spolupracuje tím, že se mu podřizuje a že se do tohoto procesu sám zapojuje, postupně odděluje pro Boha [Simon Kistemaker: New Testament Commentary, Baker, str. 36-38]. Svatost je tedy jedná naša pozice, jednak postupným procesem a zahrnuje jak nezávislou práci Ducha, tak naši dobrovolnou spolupráci.

Dále Petr říká, že jsme vyvoleni „k poslušnosti a pokropení krví Ježíše Krista“ (1:2, NS). Slovo „poslušnost“ je z gramatického hlediska samostatné a mluví o tom, jak jsme na počátku přijali evangelium, což Pavel i Petr svorně nazývají „poslušností víry“ (Řimanům 1:5; 16:26; 1. list Petřův 4:17). Bible říká jasně, že víra, která přináší spasení, je víra poslušná. Slovem „poslušnost“ se dokonce často miní spásná víra (Jan 3:36; Skutky 6:7; Řimanům 10:16; 15:18; 2. Tesaloničským 1:8; 1. list Petřův 2:8; 3:1). Jsme spaseni vírou, ale spásná víra neznámá pouhým souhlasem, ale aktivní předsvědčení, které vždy vede k trvalé poslušnosti Bohu.

Výraz „pokropení krví Ježíše Krista“ pochází od toho, jak Mojžíš pokropil Izraelce krví při ustanovení mojžíšovské smlouvy (Exodus 24:3-8). V Listu Židům se to vztahuje k tomu, jak Ježíš jednou provždy obětoval sám sebe při vyhlášení Nové smlouvy (Židům 9:19-28). Petr tedy mluví o počátečním očistění od hříchu, při němž naše srdce omývá Kristova krev, když se vírou rozhodneme ho následovat. „Poslušnost“ má být na naší straně, „pokropení“ je na straně Kristově.

Podobně jako „posvěcení“ je i „pokropení“ podstatným jménem dějovým, které vyjadřuje také představu trvalého procesu. I když nás Kristova krev očisťuje od všech našich hříchů už v okamžiku spasení, naše srdce je stále znovu očisťováno, když vyznáváme své hříchy (1. Janův 1:7,9).

Takže význam tohoto místa je, že křesťanský život je počáteční akce i dlouhodobý proces oddělování od hříchu a pro Boha. Je to především a hlavně práce Božího Ducha a Ježíše Krista v náš prospěch, ale vyžaduje také naši aktivní poslušnost.

Závěr

Další klíčové slovo Prvního listu Petrova, které souvisí s nadějí i se svatostí v tomto nepřátelském světě je sloveso „podřidit se“ – 2:13,18; 3:1,5,22 (zde je řeč o podřizení andělů Kristu); 5:5.

V našich dnech „lidských práv“ a „asertivity“, kdy se každý snaží vyhnout bolesti a za každou cenu usiluje o sebe-realizaci, to slovo není vítané. Je ale klíčem ke správnému pohledu na utrpení. Když čelíme zkouškám, máme na vybranou: buď budeme uplatňovat své nároky, stěžovat si na svá příkoří a hledat z nich nejsnazší a nejkratší cestu, nebo se podřídíme svrchované Boží ruce s vědomím, že nás vyvolil ke spásce a zachránil svou velkou mocí.

Můžeme se ve zkouškách projevit jako vajíčko nebo jako brambora. Když vkládáme vajíčko do vroucí vody, je měkké, a když ho vyndáme, je natvrdo. Brambora právě naopak. Rád bych, abyste si položili otázku: „Jak reaguji na zkoušky, které Bůh ve své svrchovanosti v mém životě dopouští? Podřizuji se mu, nebo se mu vzpírám?“ Když se Kristu podřídíme, obměkčí naše srdce a dá nám naději a svatost pro život v tomto nepřátelském světě.

Otázky k diskuzi

1. S jakými nesprávnými pohledy na utrpení se mezi křesťany setkáváte?
2. Co znamená z praktického hlediska „oddělení od světa“?
3. Budí ve vás učení o vyvolení pocit zmatku nebo jistoty? Proč?
4. Znamená podřidit se Bohu očekávat pasivně svůj osud? Co to tedy znamená?

© Steven J. Cole 1992, všechna práva vyhrazena. Není-li uvedeno jinak, pocházejí biblické citace z Ekumenického překladu Bible, © Československá biblická společnost 1985. Citace označené NS, pocházejí z Nové smlouvy v překladu KMS, © Křesťanská misijní společnost 1994.

Petr, apoštol Ježíše Krista, přistěhovalcům rozptýleným v Pontu, Galacii, Kappadokii, Asii a Bitynii, vyvoleným podle předzvěděni Boha Otce v posvěcení Ducha k poslušnosti a skropení krví Ježíše Krista: Kéž je vám rozmnožena milost a pokoj. (1Pt 1:1,2)

VŠECHNO ZKOUMEJTE

Trocha zdravé nedůvěry je někdy pro dobro našich duší stejně potřebná jako víra. Pochybovat o některých věcech není žádný hřích, ale věřit všemu může mít neblahé následky. Víra nikdy neznamená lehkověrnost. Naivita nikdy nepřináší Bohu čest. Důvěřivá mentalita je jako pštos, který zhltně všechno, co vypadá zajímavě. Potkal jsem křesťany, kteří věci nezkovali víc než ten pštos.

Ve zdravé duši, tak jako ve zdravém krevním oběhu, je správný poměr bílých a červených krvinek. Červené krvinky jsou jako víra: přináší životadárný kyslík do všech částí těla. Bílé krvinky jsou jako nedůvěra: vrhají se na mrtvou či toxickou látku a vynášejí ji do odpadu. Tak tyto dva spolupracující druhy krvinek udržují tkáň v dobrém stavu. Ve zdravém srdci musí být mechanismus, který udržel mrtvé a jedovaté látky mimo řečiště života. Lehkověrný člověk o tomhle nemá potuchy. Je vždycky pro víru.

Ruku v ruce s naší vírou v Boha musí jít zdravá nedůvěra ve všechno okultní a esoterické. Numerologii, astrologii, duhařství a všechno, co je proti učení Bible, musíme odmítnout. Všechny tyto toxické látky nemají v životě opravdového křesťana místo. Křesťan má Krista a ten je ta cesta, pravda a život.

THE BANNER OF TRUTH MAGAZINE,
JULY 1998, Issue 418 Prove All Things
- A. W. Tozer -

POČÍTAČOVÉ HRY

Otázka: Jak by se měli dívat věřící rodiče na to, kdy jejich děti holdují počítačovým hrám?

Nedávno se na mě obrátili jedni rodiče s otázkou, jak se dívám na to, když jejich děti holdují počítačovým hrám. Musel jsem přiznat, že nevím, protože moje děti jsou zatím na počítačové hry

přiliš malé. Je mi však jasné, že problémem zde je a i moje děti k němu dozrají. Domluvil jsem si tedy setkání s jedním známým, kterému je 16 let a počítačovým hrám doslova propadl. Na setkání přinesl štos časopisů o počítačových hrách. Mluvili jsme a pročítali časopisy. Toto pojednání tedy přináší hlavně pohledy mého známého Tomáše, který ani není křesťanem.

Počítačových her je obrovské množství. Jejich cíle jsou různé. Pomineme-li obrovský finanční přínos pro jejich tvůrce a distributory (nejdražší hry stojí kolem 1900 korun), můžeme uvažovat o různých cílech her. Existují hry didaktické, jejichž pomocí se děti učí matematiku, zeměpis, češtinu, cizí jazyky či jakýkoli jiný předmět. Kdesi jsem četl, že hry skutečně didaktické, jejichž pomocí se děti mohou něco naučit, jsou nudné. Pomocí těch zábavných že se ale zase nic nenaučí. Pravdou je, že didaktickým hrám nikdo nepropadne. Cílem her, jimž propadne mladý i starý uživatel, je (podle Tomášových slov) zaplácnout volný čas, prožít napětí, vzrušení, ventilovat svou agresi, cvičit postřeh i logické myšlení a kombinační schopnosti. Hry můžete hrát celý den a druhý den zas. Prostě je to něco, co je schopno vás ovládnout a čemu lze propadnout.

Rodiče dětí, které propadly počítačovým hrám, by asi mělo zajímat několik faktů. V počítačových hrách je mnohdy obsaženo velmi brutální násilí. Údajně u nás lze legálně získat hry, které jsou dokonce jinde pro svou brutalitu zakázané. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od televize, která přináší také mnoho násilí, ale kde je divák pouhým pasivním pozorovatelem, je u počítačových her hráč do hry přímo vtažen a stává se tak jejím aktérem a účastníkem, ovlivňuje násilí her mladého člověka daleko intenzivněji. Kdo se do hry ponoří, stává se aktérem děje, účastní se různých přestřelků, honiček, ale i masakrů a masové destrukce. Člověk se může do hry vcítit natolik, že její děj prožívá stej-

ně, jako by se skutečně odehrál. Tak prožívá velmi silné emoce, vzrušení strach, ale i pocit vítězství. Proto hra k sobě hráče znovu a znovu přitahuje.

Vedle násilí je v hrách také všudypřítomná magie. Je zde mnoho kouzel, spiritismu, vystupují zde mrtvolky, démoni, děj se odehrává v minulosti i v budoucnosti, takže fikce a realita splyvají. V počítačových hrách je také mnoho rasismu a sexu. Nemluví o hrách pornografických, jejichž cílem je přímá sexuální stimulace, ale o obyčejných hrách, které hrají školní děti.

Když už uvádím negativní skutečnosti, měl bych se asi zmínit i o tom, že takřka nikdo nezískává hry pouze legálně. Většinou si děti a mladí lidé cedečka prostě přepalují, protože na originál nemají. Krádež zde není vnímána jako krádež, ale jako běžný standard.

Počítačové hry jsou stále dokonalejší. Mají velmi propracovanou grafiku, jejich vizuální stránka je stále dokonalejší. Vznikla zde jakási nová výtvarná poetika, nové vnímání reality. Hry jsou ozvučené, takže všem je skutečně mnoho. A to nemluví o virtuálních helmách a rukavicích, protože ty jsou pro běžného člověka zatím cenově nedostupné.

Když jsem se Tomáše ptal, co by vzkázal rodičům, jejichž děti propadly počítačovým hrám, docela upřímně mi odpověděl, že by rodiče měli kontrolovat, s čím si jejich děti hrají. Je to vlastně jako se vším. Rodiče jsou odpovědní za to, co se k jejich dětem dostane, co je ovlivní. Stejně jako je zločinné, když se děti mohou nekontrolovaně dívat na televizi, je zločinné ponechat je napospas počítačovým hrám. Rodiče by měli mít přehled o tom, jaké hry hraje jejich dítě, a ty škodlivé by mu měli zakázat. Samozřejmě je třeba vysvětlovat. Rodič sám by měl dětem hry vybírat. Možná by nebylo špatné se dohodnout s ostatními rodiči a vytvořit si přehled her, které jsou neškodné, aby nemuseli jedni rodiče zkoušet stovky her. Rodiče, jejichž děti počítačovým hrám holdují,

by měli číst časopisy, které se hrami zabývají. U nás je to časopis Level. A jako se vším, i s hrami by mělo platit nějaké omezení časové. Například: „Ano, můžeš si hrát hodinu denně, ale musíš mít hotové úkoly do školy a splněné všechny další povinnosti.“ Nezapomeňte, že počítač se dá zabezpečit heslem, nebo se dá odnést spojovací kabel. Rodiče nejsou bezmocní, naopak na jejich straně musí být iniciativa. Zkuste třeba občas hrát s dětmi. Pořizujte jim hry vy, abyste měli přehled. Nezapomeňte ani na to, že existuje mnoho her biblických či her, které vycházejí z reality církve, například hra o misi. Pravda, asi to nebudou hry tolik akční, nebude v nich střikat krev a odlétnat kusy těl. Ale to už je naše věc, abychom dětem vysvětlili, že ty hry s krví pro ně prostě nejsou vhodné, i když víme, že ostatní spolužáci je hrají.

Křesťanští rodiče mají v ruce ještě jeden trumf: je to Boží moudrost. Přijí vaším i svým dětem, aby jejich rodiče byli ochotni investovat co nejvíc sil a času do jejich výchovy, takže počítačové hry pro ně budou něčím naprosto zbytečným.

Petr Vařů, Otazníky, Budík č. 11

DĚTI NOVÉHO TISÍCLETÍ

Hranolky – párty a písnička

O klasickou rodinu se už dlouho vedou spory. Pro mnohé se jeví jako výběhový model. V době rozvodů, individualismu a nevázanosti je střídaní partnerů běžným jevem. Řada dětí má několik maminek a tatíků. Změnilo se také rozdělení rolí ve stávajících rodinách. Je stále méně jasné, kdo za co zodpovídá. Rovněž vztahy mezi dětmi a rodiči jsou vystaveny velkým změnám. Rodiče nevědí, jak mají děti vychovávat. Děti nevědí, jak se mají chovat vůči rodičům. Mají mnoho volného prostoru, jsou stále samostatnější, již velmi brzy žijí svůj vlastní život, je o ně „zájem“ na všech frontách.

Propasmezi generacemi jsou stále hlubší. Hmoty generace šedesátých let se diametrálně liší od toho, o čem jsou přesvědčeni dnešní mladí dospělí lidé (generace X) i od generace @, která je je v pubertě.

Děti generace @ jsou už zase jiné. Jejich život obsah charakterizují hranolky, pára písnička (rozuměj počítače PC). Děťnového tisíciletí ztělesňují totálně mládežnickou generaci. Za minutu prosurfují na Internetu celý svět, ze školy volá mobilem, potácejí se životem, pořádku pod tlakem. Mají velký strach, ale v životě něco nepropáslý. Život přerušují být v žádném případě nudný. Přesto mají pocit, že všude přicházejí ozvěny, že nestihají. Používají všechna média současně: televizi, rozhlas, vide cédéčka, počítače, knihy – všechno a jednou, nic nesmí chybět. Do jediného okamžiku se musí veprat co nejvíce do okamžité. Všechno se musí vidět okamžitě.

Děti věho tisíciletí se pohybují všude pčvě, ale nikde nejsou doma. Odborníci na studium volného času hodnotí: omov se stává čerpací stanicí, svět obátní vesnici. Surfovat po světě mě vlastně i bezdomovec.

Důsledky takového životního stylu jsou zřejmé. Surfování životem není jen unášení od jednoho silného zážitku k druhému. Chybí dojmy, které by v člověku utkly, které by umožnily vzniknout osobnosti. Nic nezůstává na místě. Mladá generace přebíhá od komunikace ke komunikaci, ale světu nerozumí. Člověk navazuje spoustu kontaktů, ale posádá jakékoli trvalejší vztahy. Síla ročních vazeb klesá. Kontakty, dokonce vlastním rodičům zůstávají volně, rávazné. A hluboký emocionální vzrůhle lidé neznají.

Děti dnes nemají lehké. Jsou vystaveny nejruznějším nebezpečím. Za jejich nárávný vývoj jsou však odpovědní rče, ne děti. Ty jsou jen zrcadlem společnosti, jsou opravdu „dětmi doby“, přirůží to, co vidí na dospělých. Vytvářejí vlastní mechanismy, jak se

vyrovnávat s nedostatky. Často jsou jejich nepřijatelné způsoby chování jen nýmým výkřikem zoufalství nebo výstřední formou prosby, abychom je brali vážně.

Ztracené dětství

Už od osmdesátých let lze se steskem pozorovat, že děti nemají dětství. Podle názoru mediálního vědce Neilla Postmana přispěla zejména televize k tomu, že se dospělým rozpádá svět knihy a výtvarnictví. Přitom se však světy dospělých a dětí navzájem prolínají. Televize vede k tomu, že se tajemství světa dospělých prezentují už dětem. Naprosto likviduje hranici mezi dětstvím a dospělostí. Postman říká: „Svět dětských představ a vnímání je definitivně ukončen teprve tehdy, když jsou děti a mladí schopni mít jen přání dospělých.“

Média ráda podávají děti jako dospělé v malém. Mluví rozumně jako velcí, zabývají se otázkami, které dřív zajímaly jen dospělé. Děti se příliš brzy stávají hvězdami a princeznami.

I ve výchově se s dětmi zachází jako s dospělými. Diskutujeme s nimi, necháváme je rozhodovat. Přestaly být jasné role: kdo vychovává koho? Když všichni patří ke stejné generaci, tak proč ještě nějaká výchova? I na dětské literatuře je vidět rané zavádění témat pro dospělé. Tabu přestávají brzy být nedostupná. I hudební scéna objevila dětský trh. Děti jsou samostatná cílová skupina. Má vlastní hudebníky a skupiny, které publikují pro ně. Děti to berou a všechny takové zpěváky znají. Totéž platí pro módu. Pětileté holčičky se malují, nosí parfémy. Děti jedí jídla, která byla dřív vyhrazena pouze dospělým (a naopak).

Tento trend se odráží dokonce i ve sportu a v hrách. Děti brzy vstupují do sportovních oddílů, v Německu patří 70 % všech dětí ve věku 10 až 15 let k nějakému sportovnímu oddílu. Jsou však tyto aktivity ještě zábavou a rekreací? Hlavním cílem je většinou co nejlepší výkon, vytrácí se nenutenost,

spontánnost a uvolněnost. Postman zjišťuje na základě studií z osmdesátých let v USA toto: „Spolu s tím, jak se ztrácí dětství, vytrácí se i dětské pojetí hry.“ Tlak ctižádostivých rodičů (rozohněný otec na tribuně) představuje už příliš brzy tlak na výkonost.

Dnešní děti jsou

vlastně dospělí v malém

Už dávno mají svůj vlastní pokoj, telefon, televizi. Takto jsou konfrontovány s problémy světa, rosté jejich povědomí o problémech. 52 % dětí ve věku 10 až 15 let v Německu má strach z války v Evropě, 56 % ze znečištění životního prostředí a 40 % dětí se bojí, že jednou budou bez práce. Válka se televizi dostává až do dětských pokojů. Dospělí už nemohou své starosti před dětmi ukryvat. Příliš brzy jsou zatěžovány otázkami světové politiky.

Také vnímání času se u dětí změnilo. Mají kalendář plný termínů. První náramkové hodinky dostávají v pěti letech, ne jako dřív ke čtrnáctým narozeninám. Škola, domácí úkol, skaut, hudebka, hokej nebo jiné zájmové kroužky – to všechno se jim musí vejít do týdenního rozvrhu. Když se tyto činnosti kupí rychle za sebou, děti ztrácejí přehled. Chybí jim červená nitka života. Různé činnosti jsou izolovanými segmenty bez vzájemné souvislosti. Děti mají stále méně skutečně volného času, a ten je pro ně proto velmi cenný.

Dnešní děti se musí rozhodovat denně stokrát častěji než dřívější generace dětí. „V čem chceš jít dnes do školy?“ „Co chceš k obědu, k večeři?“ „Na co se budeš dívat v televizi?“ „Za kterými kamarády dnes půjdu?“ Dnešní společnost dětí přetěžuje možnosti stále si vybírat z mnoha alternativ. Nároky dospívajících na rozhodování o sobě jen povrchně odrážejí obrovskou volnost dětí. Vymanění zpod autority rodičů začíná velmi brzy. Já jsem sám svým pánem. Proto mohu svobodně rozhodovat o svém životě. Avšak svoboda si vybrat se brzy stane spíše zátěží, ne-li trápením.

Důsledky přetěžování dětí jsou už také zřejmé. Přibývá konfliktů s rodiči. Nezatižené dětství je něco, co jen stěží přežívá z minulosti. Tajemství neexistuje. Čas na snění je minulostí. Děti ztratily úžas. Možnost vnímat a prožívat svět bezprostředně zblízka se stále zmenšuje. Technický svět dětem sice otevírá nové dimenze prožívání, ale všechno je zabaleno do plastických obalů, plechu a laku. Člověk vnímá svět na obrazovce kliknutím myši – opravdovou myš nikdy v životě neviděl. Už neví, proč a jak k věcem dochází. „Prostě to funguje.“ A ještě jednou Postman:

„Máme děti, které dostávají odpovědi na otázky, které samy nikdy nepoložily. Zkrátka – už nemáme děti.“

Navíc jsou děti beznadějně přesycovány. Odvětví výroby hraček dosahuje miliardových obrátů. Rodiče mají všechno, kromě času, a tak se vykupují dárky. Hračka je uklidňující tableta na špatné svědomí dospělých. Skříně našich dětí nejdou zavřít, a přesto jim pořád ještě přidáváme. Sociolog Hopf humorně a výstižně popisuje:

„V tak přeplněném dětském pokoji, který se podobá spíše odkladišti hraček, se přirozená potřeba dítěte pohybu ještě více omezuje, dostává se nedostatek podnětů a nezájem; sociální kontakty nebo skupinové hry už vlastně ani nejsou možné.“

Důsledky jsou patrné: čtyřicet procent všech dětí si vůbec nehraje venku. Děti zůstávají na pustých ostrovech (doma) a my můžeme konstatovat jen ztrátu produktivity a tvořivosti. Nedostatkem pohybu dochází k tomu, že dítě postrádá prožívání vlastního těla, radost z pohybu. A hračky paradoxně ztrácejí na významu, čím víc jich dítě má, tím spíše se nakonec spokojí jen s jedinou oblíbenou panenkou, medvídkem nebo autíčkem.

Také média už dávno zakotvila v dětských pokojích. Čím nižší úroveň sociální komunikace, tím vyšší vybavenost elektronickými médii. Počítačové hry vystřídaly staré elektrické vláčky,

Dvanáctileté děti viděly za svůj život v průměru deset tisíc vražd – v televizi nebo ve videofilmích. Internet je jim také přístupný. Otevírají se zde tisíce nových světů. Naše základní školy mají mít přístup k Internetu, aby jej malé děti brzy ovládaly a byly tak připraveny na budoucnost. Pod tlakem všeobecné euforie se o možných negativních následcích nemluví.

A tak tu máme přeinformované dítě: ví toho mnoho, ale málo věcem rozumí. Jeho vědění se skládá z úlomků. Širší souvislosti nevnímá. Roztěkané dítě, které přepíná z jednoho kanálu na druhý, je projevem nové mediální posedlosti. Učitelé si stále více stěžují na únavu dětí, na jejich notorický neklid, neschopnost se soustředit. Kdo už v osmi letech celé hodiny sedí u počítače, zkouší videohry a sestřeluje kosmické lodi, ten bude samozřejmě mít potíže se soustředěním.

Ani komercializace (obchod) se dětem nevyhýbá. Reklama je objevila jako novou cílovou skupinu. Kapesné dětí se několikanásobně zvýšilo. Malé děti se učí chytit nakupovat. Je mnoho levných věcí, které si dítě může koupit samo ze svého kapesného.

K důsledkům tohoto vývoje patří duševní krize dětí. Mají strach, že to nezvládnou, ztrácejí jistotu častým stěhování do neznámých míst, nezaměstnaností otce, mají nízké sebevědomí (zvláště děvčata), stahují se úplně do sebe, nejsou psychicky ani emocionálně stabilní. Ztrátou autority u rodičů chybí dětem vedení. Pozorujeme u dětí větší sklony k násilí. Procento dětí, které považují možnost použití násilí jako prostředku k prosazení své vůle, není zanedbatelné.

Ať si na změny v rodině a ve výchově dětí stěžujeme jakkoli, nesmíme zapomenout, že děti nejsou viníci, ale oběti. Trpí za pedagogické experimenty sedmdesátých a osmdesátých let. O antiautoritativní pedagogice se dnes ví, že je to něco, co ztroskotalo. Nikdo však za to nebere odpovědnost. Faleš-

ně výchovné ideály minulosti vědecky svět nekorigoval. Dnes se mluví dokonce o nutnosti autority ve výchově. Ale za osudnou chybu minulých let se nikdo necítí zodpovědný. Proto generaci dnešních rodičů nikdo nepomůže. Jako by nikdo nevěděl, jak má vypadat správná výchova. Desítky pedagogických modelů si navzájem konkurují; vnímáme zde jen naprostou bezradnost.

Bez hranic

Jak vypadá dnešní výchova v praxi? Odborníci pozorují vývoj od domácnosti, kde rodič rozhoduje, k domácnosti, kde se vyjednává. Projevy dětských zájmů se respektují víc než v minulosti. Míra trestů naproti tomu velmi poklesla. Děti dnes smějí takřka všechno. Rodiče a vychovatelé nemají sílu vymezovat dětem pevné hranice. Úsilí dětí po samostatnosti se začíná projevovat velmi brzy. Když se potom výchova nedaří, chápou se jí odborníci. Pro všechny možné oblasti života dítěte existuje příslušný odborník, který by vše měl zase uvést do pořádku.

K tomu je třeba přičíst ještě partnerské neshody. V manželských krizích jsou děti vždy obětmi. Pětina až čtvrtina všech dětí nevyrůstá u svých biologických rodičů, ale u nevlastních. Deset procent dětí vychovává jen matka nebo jen otec. Je vědecky prokázáno, že rozbité manželství má negativní dopady na děti. Na dítěti je poznat, že mu chyběl otec. Nedostatek bezpečí, emocionální nejistota, agresivní nebo depresivní chování, poruchy spánku, strach ze ztráty, pocitu viny – to vše jsou časté reakce na rozvod.

„Sexualizované“ dětství

Ke všemu přistupuje ještě problém zneužívání dětí. Říká se, že až patnáct procent všech žen bylo v dětství zneužito. Pachatelé jsou skoro vždy z úzkého okruhu příbuzných nebo známých. Mnoho obětí se s těmito traumatickými zážitky nevyrovná po celý život. Zneužití dětí se proto cítí provinile, nečistě. Ztrácejí pocit vlastní hodnoty, oškvlí si

samy sebe, trpí nechutenstvím, v jiném případě se přejíždají nebo si samy působí násilí.

Musíme dnes tedy mluvit o „sexualizovaném“ dětství. Děti se s tématem sexu setkávají velmi brzy. Vyznají se v této oblasti dřív, než jim stačíme cokoli vysvětlit. Přispívá k tomu pornografie v médiích, všechna tabu přestávají být tabu. Sex se stává něčím normálním, žádné tajnosti neexistují. Předmanželský sex se stal něčím obecně přijímaným. Kdo takový styk odmítne, toho okolí považuje za beznadějně staromódního. 59 procent sedmnáctiletých chlapců a 65 procent dívek už zmařilo své panictví či panenství. A důsledky? Mnozí se nechtěná těhotenství, potraty, neplodnost a pohlavní nemoci.

Podněty a východiska

Jak se k těmto revolučním změnám v životě dětí stavět? Co se dá dělat? Jakou odpovědnost mají křesťané za to, jak vypadají rodiny a děti v naší zemi?

Nejdříve musíme znovu objevit, jakou hodnotu má rodina. Rodina se musí opět stát rodinou, jakou chce Bůh. On je jejím původcem a tvůrcem. Prvnímu manželskému páru přikazuje: „Plodte se a množte se“ (Gn 1:28). Rodina je od samého počátku Božím záměrem. Není to produkt konzervativní ideologie nebo patriarchálního modelu. Neslouží v první řadě k podpoře vrchnosti. Iniciátorem vzniku rodiny je Bůh a rodina má jeho požehnaní. Jestliže jako národ rodinu pošlapeme, vzpíráme se Boží vůli. Za instituci rodiny stojí sám Bůh. Cesta, která stojí na jiných předpokladech, se nakonec ukáže jako slepá.

Krise dnešní rodiny není nová, rodinné konflikty existovaly vždycky. Od prvního hříchu je rodina v krizi, vzpomeňme si jen na bratrovraždu Kaina, na spory mezi Abrahamem a Lotem, Jákobem a Ezauem, Josefem a jeho bratry. Pojem „rozvráceného domova“ je v Bibli známý tisíciletí (Př 11:29). Ale je také dost pozitivních příkladů zdravých rodin. Jozue říká za svou rodinu: „Já a

můj dům budeme sloužit Hospodinu“ (Joz 24:15). Řada rodokmenů dokazuje, jak vážně se bral rodinný původ. Také Ježíš vyrůstal v rodině! Typický ideál vyjadřuje kniha Přísloví: „Korunou starců jsou vnuci, ozdobou synů otčové“ (Př 17:6).

Pro Boha byla rodina natolik důležitá, že vydal řadu zákonů, jimiž se rodinné soužití mělo řídit. Nejznámější je přikázání v Ex 20:12: „Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.“ Harmonické vztahy ve starověké velké rodině byly pro ohrožený Izrael životně důležité. Už ve Starém zákoně platila mezigenerační dohoda: rodiče se starají o děti a děti se později starají o rodiče. V době, kdy neexistovaly žádné sociální zákony, bylo toto řešení základním životním zabezpečením. Rodinný majetek měl vždy zůstat nedotčený a v případě hospodářské ztráty se nejpозději po padesáti letech (milostrivé léto) vrátil zpět příslušné rodině – i takové opatření sloužilo k její ochraně a zajištění. Také zákon týkající se sexuality v rodině (krvesmilství, Lv 18:6 a dále) měl určovat soužití v nejužších vztazích.

V každé rodině platí určitá práva a povinnosti. Odpovědnost za rodinné příslušníky šla ve Starém zákoně tak daleko, že existovalo švagrovské právo ve formě levirátního manželství. Jestliže manžel zemřel bez dětí, jeho bratr si musel vzít pozůstalou vdovu. Děti z tohoto manželství potom dědily po prvním manželovi (Gn 38:8-9; Rt 2:20). Rodinní příslušníci měli také vykupovat své příbuzné z otroctví (Lv 25:47-49). Lidé si vzájemně pomáhali při finančních potížích. Rodina byla už ve Starém zákoně základem stability společnosti. V rodině se děti učily v malém, jak fungují sociální vztahy, jak se rovnají spory, bere ohled, respektují autority. Rodina byla prostorem, kde se děti vyučovaly, aby mohly později stát na vlastních nohách. Bez nenarušených rodin nemohl existovat stabilní stát.

V Novém zákoně vystupuje rodina jako domácí společenství věřících. Na mnoha místech se píše, že někdo uvěřil „s celým svým domem“ (L 19:9; Sk 11:14 aj.). Stejně jako Bůh zachránil nejen Noeho, ale celou jeho rodinu, tak v Novém zákoně často uvěřily celé rodiny. V těchto rodinách bylo možné společně projevovat víru v Boha. V novém zákoně mají svůj význam také výrazy z rodinného prostředí, které popisují soužití všech křesťanů – jsou to „bratři“ a „sestry“, starají se jeden o druhého, navzájem se korigují, povzbuzují.

Z Bible tedy jednoznačně vyplývá, že původcem řádu v rodině je Bůh. On rodinu chrání a dává jí své požehnání. Kdo se dotýká rodiny, ničí jádro celé společnosti. Rodina je pro Boha základním společenstvím rodičů a dětí, které nemá jinou alternativu. Poskytuje potřebný prostor pro výchovu, umožňuje rozvíjet talenty, stanoví hranice a doopravdy potřebnou volnost. Téma rodiny musí tedy na stupnici priorit dnešní doby stát na prvním místě.

Naše praxe

Tyto principy je nyní nutné také uvést do praxe. Středem ideální rodiny má být důvěra Bohu, která se dětem nevnucuje, ale ukazuje vlastním příkladem. Základem rodinného života je vzájemná láska a důvěra dětí a rodičů, snaha o dobro pro bližního. Nejvyšším cílem rodiny je vždy dobro druhého, ne prosazení vlastních přání. Dnešní doba naléhavě potřebuje zdravé rodiny. Jsou to rodiny, které se naučily, co dělat v případě konfliktu. Jsou to rodiny, které spolu tráví čas a jednotliví členové nežijí jen nezávisle vedle sebe. Rodiny, kde všichni mají vzájemný respekt, úctu. Možná bude třeba znovu oživit společný zpěv, společné hry. Která rodina ještě dnes objevuje nové světy, plánuje společné výlety, poskytuje prostor pro bezpečí a jistotu?

Potřebujeme nejen nový návrat ke zdravé rodině, také děti musí mít možnost být zase dětmi, které by se mohly rozvíjet bez zátěže světa dospělých.

Děti potřebují čas ke snění, k divení se. Nemůžeme je stavět před rozhodnutí, která nejsou schopny zvládnout a která by je trvale zatěžovala.

Role otce a role matky

Mimořádnou roli hraje při výchově matka. Zejména v prvních letech života je vztah s matkou klíčem k dalšímu dobrému rozvoji. Citová péče maminky dává dítěti bezpečí, jistotu – jsou to rozhodující hodnoty pro správný růst. Nesmíme však zapomínat – a to chci rovněž zdůraznit – na roli otce. Podle statistik investují otcové do svých dětí denně průměrně jedenáct minut – to svědčí o ubohosti naší společnosti! Společnost bez otců byla typická nejen pro šedesátá léta. Dítě zná svého otce jen doma, neví, jak to vypadá u něho na pracovišti. Tím se pohled na otce stává jednostranným. Trvalou záměnou rolí otce a matky navíc vzniká u dítěte nejistota: Kdo má co na starost? Kdo má poslední slovo, kdo má nejvyšší odpovědnost?

Už dávno se ví, že děti, které vyrůstaly bez otce, nepodávají takový výkon. Jsou ustrašenější a psychicky labilnější. Mají větší sklony k porušování pravidel a jejich morální chování není tak zřejmé jako u dětí s oběma rodiči. Otec ztělesňuje důležitou morální instanci, která má pro rozvoj dítěte velký význam. Výzkumy ukazují, že otec má význam i pro to, jakou představu si dítě utvoří o své roli muže nebo ženy. Chlapci se při kontaktu s otcem rychleji ztotožňují se svou mužskou rolí a naopak u děvčat se kontaktem s otcem rozvíjí pocit jejich vlastní hodnoty jako ženy.

Otcové svou klíčovou pozici v rodině zanedbávají. Ne nadarmo Bible otce vybízí, aby dobře vedli svou rodinu (1Tm 3:4,12 – to, co je zde řečeno mužům ve vůdčích rolích v církvi platí určitě pro všechny otce), aby bezmyšlenkovitě nezraňovali city svých dětí (Ef 6:4a; Ko 3:21), aby jim stanovili jasné hranice (Ef 6:4b). Otcové nesou spoluodpovědnost za křesťanskou výchovu dětí (viz Ž 78:1-6). Mají svým dětem

vypravovat biblické příběhy (Dt 6:7, 20-25). V Dt 4:9 je otčům řečeno, aby všechny záležitosti zákona předávali svým dětem a vnukům! Na mnoha místech knihy Přísloví se opakuje povinnost otců předávat dětem morální hodnoty. Otcové mají velkou a vznešenou odpovědnost za křesťanské vedení svých dětí! Boháč (L 16) si dělá starosti o duchovní situaci svých bratří příliš pozdě, teprve když je sám v říši mrtvých (L 16:27 a násled.). Je načase, aby otcové vzali svou odpovědnost za vedení v rodině vážně.

Rodiče jsou zároveň nejlepšími příklady pro své děti. Způsob, jak spolu jednají, jak žijí svou víru, jak se zapojují ve sboru – to vše budou děti jednou kopírovat. Modlitba a požehnání dětem je těžištěm celé křesťanské výchovy (viz Gn 48). Žádným rodičům se nepodaří přivést dítě k víře automaticky. Ale můžeme razit svým dětem cestu ke Kristu tím, že před nimi budeme žít důsledný, věrohodný křesťanský život. K tomu patří i to, jak vypadají naše rodinné pobožnosti, modlitby, společná návštěva sboru, křesťanské svátky atd. Vědomě a promyšleně utváření těchto podnětů, do kterých se děti zapojují, je klíčem k nenucené a přesto usměrňované výchově k víře.

Co mohou (a mají) dělat děti

Nové století však také vyžaduje, aby se probudily děti samy. Děti se musí znovu učit ctít své rodiče. Ctít znamená víc než poslouchat. Biblický pojem ctít neznamená správně se chovat, ale mít správný postoj. Je to respekt, přijetí nadřazené autority. Respekt vůči rodičům Bible považuje za základ společného života, protože rodina je zdrojem stability, jistoty, bezpečí, ochrany, lásky, a tedy zvýšení kvality života i pro samotné dítě. Pavel říká v Ef 6:1 srozumitelně: „Děti, poslouchejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem.“ Řecký výraz teknon, které zde označuje děti, zde neznamena malá děti, ale teenagery, dospívající mladé lidi, kteří už mají odpovědnost za svůj vztah

k rodičům. Poslušnost a podřízenost má být „v Pánu“, to znamená, že Kristus stojí nade vším; on se projevuje i v chování dětí. Pán dává sílu a schopnost k poslušnosti a také on, Pán je autoritou, která stojí za tímto pokynem, ne rodiče.

Proto Bible tak ostře odsuzuje hříchy dětí vůči rodičům. Děti nesmí rodiče vyhnat z domu (Př 19:26), okrádat je (Př 28:24), proklínat ani bit (Ex 21:15,17). Nesmí dělat rodičům ostudu (Lv 21:9). Už jsem se zmínil, že děti mají i finanční odpovědnost za rodiče. Neposlušnost dětí je znakem poslední doby (2Tm 3:2). Příkladem správné úcty vůči rodičům je sám Pán Ježíš Kristus, který je poslouchal (L 2:51), i když se jako Pán celého světa podřizovat nemusel. Šalomoun to vše vyjadřuje takto: „Můj synu, poslouchej otcova kárání a matčiným poučováním neopovrhuj“ (Př 1:8).

Konflikty v rodinách

Bůh ví i o konfliktech v rodinách. Bible nemaluje jen ideální představu v růžových barvách, ale dává také konkrétní pokyny pro konfliktní situace. Povinnost poslouchat rodiče končí tam, kde přestupují Boží zákon. Vztah k rodičům je vystaven mnoha různým zátěžím zejména tehdy, když se obě strany rozcházejí v duchovních otázkách. Přesto lze díky Boží milosti vztah mezi rodiči a dětmi denně obnovovat. Rozbité vztahy je možné léčit skrze Krista! Léčení generačního problému je tématem posledního verše Starého zákona: „On nakloní srdce otců k synům a srdce synů k otcům“ (Mal 3:24). Pán Ježíš Kristus šel na kříž i kvůli našim konfliktům v rámci rodiny. Bůh umí zahojit rány mezi rodiči a dětmi.

Vytváření podminek

Toto téma patří na kazatelný a do našich pastýřských rozhovorů. Církve a sbory potřebují znovu pochopit nesmírný význam výchovy. Nemůžeme rodiny nechat samy sobě! Je to jedna z nejdůležitějších úloh církve, aby stály za mladými ženami. Tolik bych si přál, aby

bylo více seminářů o výchově, které by byly velmi praktické, nebo jiných příležitostí, kde by byla možná výměna zkušeností na sborové rovině, kde by se mluvilo o výchově malých dětí, o pedagogických konceptech církve, ale které by rovněž znamenaly pastýřskou pomoc pastorům a kazatelům, kteří by také pravidelně měli kázat na téma výchovy.

Odpovědnost za rodiny by měli vidět i svobodní. Měli by se aktivně podílet na rodinném životě druhých, nabídnout jim konkrétní pomoc v případě potřeby nebo nouze. Sbor by měl pomáhat překlenout propast mezi svobodnými a rodinami. Obě strany si mají navzájem mnoho co dát.

Děti potřebují vzory. Potřebují milující autoritu, vedení, bezpečí, uznání, vymezené hranice svobody. K tomu jsou nutná stabilní manželství a rodiny, jasné hodnoty a normy. Potřebují mít možnost popovídat si s někým, kdo jim rozumí a kdo je usměrní. Při výchově jde o utváření charakteru, ne o image, jde o důstojnost, ne o vzhled, o to, kým děti budou, ne jak budou vypadat. Potřebují Boží pokyny, pokyny svého Stvořitele.

Mladí lidé by měli vědět, že už i oni stojí svým životem před Bohem. Bůh chce, aby žili podle jeho slov a ne podle vlastních vášní. Tělo člověka je chrámem Ducha svatého (1K 6:19 a dále), to platí i pro mladého člověka. Bůh nám dal tělo, abychom s ním zacházeli zodpovědně. Proto je také předmanželský styk zotročením člověka a Starý zákon jej odsuzuje a trestá (Ex 22:15-16; Dt 22:28-29). Bůh jej považuje za zneuctění ženy. Sexualita potřebuje ochranný rámec, bezpečí, závaznost manželství, jinak je to hanebnost, smilstvo (1K 7,2). Proto by mělo do dnešní doby zaznívat: Vyplatí se počkat! Trend a názor většiny nevede automaticky ke štěstí. Mladí se potřebují učit jít proti proudu, umět říct ne. Toto umění jim neuškodí, ale pomůže, aby pevně hájili názory. To je znovu výzva pro církev a sbory. Nejde

o to, abychom mladé „nechali na dešti“. Dobrá práce s dětmi a mládeží je investice do budoucnosti. Rád vidím pracovníky s dorostem a mládeží, kteří mají srdce pro děti dnešní doby, kteří jim otevrou svůj domov, věnují jim svůj čas, kteří se zapojují do opravdových otázek a svízelné generace @. Rád bych, aby bylo více vůdců, kteří jsou připraveni zabývat se dětmi naší doby, aby je vedli a přiváděli na léčivou cestu víry, aby i v novém tisíciletí mohla vyrůst nová mládež pro Krista.

Stephan Holthaus, *Ethos* 1/2001, str. 23-27, Smetanova 1453/72, 75501 Vsetín, S laskavým svolením vydavatele *Ethos*, Švýcarsko.

OHROŽENÉ DĚTI

Péče o děti a jejich chování

Národní institut dětského zdraví a lidského vývoje v USA sledoval 1100 dětí z deseti měst v situacích, kdy se o ně po dobu více než deset let místo rodičů starali příbuzní, chůvy, velká dětská centra, školky a nejrůznější další pečovatelské služby. A výsledek? Vyšlo najevo, že nežádoucí projevy chování, jako je agrese, vzpurnost a neposlušnost, se objevují tím častěji, čím více času dítě strávilo v dětských zařízeních. Děti, které v dětském zařízení tráví více než 30 hodin týdně, vyžadují více pozornosti, jsou náročně, méně poslušné a agresivnější. Postupně se u nich ve vyšší míře projevuje krutost, šikana, zlomyslnost, odmítání a přílišné mlčení.

Děti, které tráví většinu času v dětských zařízeních, mají problémy chování už v předškolním věku třikrát častěji než ty, které většinu času tráví s matkou.

Z výzkumu vyplývá, že pokud je přirozený vztah mezi matkou a dítětem narušen, vytváří se v dětech skrytý hněv, aniž by si to uvědomovaly. Vnitřní nejistota a zatrpkllost signalizuje, že něco není v pořádku a v pozdějších letech se projevuje jako poruchy a pro-

blémy v chování dětí. Vztah, který odpovídá Božimu vedení pro náš život, znovu ukazuje, že vztah matka a dítě nelze nahradit žádnou jinou péčí. Pokud tuto mateřskou péči předáme někomu jinému nebo profesionální instituci, můžeme očekávat, že vývoj a chování dětí bude složitější nejen v rodině, ve škole, ale i ve společnosti.

Charles Colson,
Commentary #010427 - 4/27/2001

Případ Ritalin

V 80. letech jsem postgraduálně studoval neurologii ve Spojených státech. Byl jsem členem týmu, jehož úkolem bylo zmapování používání léku Ritalin u žáků základních a středních škol. Průzkumem se zjistilo, že v určitých oblastech USA byl tento lék předepisován každému třetímu žákovi. Studie měla obrovskou publicitu a rozpoutala jak veřejnou, tak odbornou debatu, která trvá dodnes.

V České republice je Ritalin téměř neznámý lék. Ve světě se používá k léčbě dětí trpících takzvaným syndromem hyperaktivity. První symptomy se objevují ještě dříve, než začne dítě chodit do školy. Projevují se vnitřním neklidem, špatnou soustředěností, konkrétně neschopností dotáhnout úkol do konce, dítě nemá stání, neustále sebou šije. Naplno se symptomy rozvinou většinou až ve školní lavici. Syndrom je viditelnější u chlapců, kteří mají přirozený sklon k nápadnějšímu sebeprosazování, a to jak verbálně, tak fyzicky. Dnes víme, že syndrom existuje ve formách nesmírně subtilních i dramatických. Ve většině případů trvá celý život. S věkem určité symptomy mizí, jiné se naopak vyskytnou, například úzkost a deprese. Rovněž se ukazuje, že syndrom je téměř u poloviny pacientů prokazatelně dědičný.

Díky nejmodernějším výzkumným metodám byly zjištěny jisté subtilní, avšak konzistentní změny v částech mozku, které kontrolují a regulují plánování, impulzivitu a soustředěnost. Jas-

ně prokazatelné anatomické a anatomickochemické změny tedy nechybí, syndrom skutečně existuje. Výzkumy také prokázaly, že první fáze „dotváření“ lidského mozku nekončí při porodu, ale trvá až do sedmi let věku dítěte, kdy se konečně vytvoří určitá spojení či síť uvnitř mozku. Teprve po jejich mikroskopické strukturalizaci a organizaci je člověk schopen chápat i takové pojmy jako smrt nebo láska. Náš mozek totiž začíná jako koncentrovaná skupina buněk, které se v děloze a po narození dále diferencují. Nicméně jejich vývoj a „cestování“ jsou předem geneticky programovány. Buňky skutečně cestují po určitých „trasách“ ke konečnému cíli v mozku. Teprve tam se zapojují do sítě. V případě, že se tato buněčná migrace částečně pozastaví, může docházet k změnám registrování, plánování a zacházení s informacemi, které se dostávají v mozku do našeho vědomí. U dítěte se tato dysfunkce projevuje jako nesoustředěnost, nezájem, potíže se čtením, psaním a komunikací.

Znamená to, že důvody, proč dítě „neustále zlobí“ a nesoustředí se, mohou být jiné, než si rodiče a paní učitelka myslí. Řešení „těžkých případů“ tak vůbec nemusí souviset s liberálním či konzervativním přístupem k výchově, ale především může pomoci konzultace s pediatrem či neurologem. Hlavní část léčebné procedury tvoří standardní intervenční kroky, jako je například rozdělení úkolů do menších částí tak, aby odpovídaly omezené ihutě soustředěnosti dítěte. Ne všechny děti vyžadují farmaceutickou léčbu.

Tak jako mnoho jiných záležitostí i „případ Ritalin“ prošel ve Spojených státech klasickým procesem „z extrému do extrému“. Byly doby, kdy lékaři předepisovali Ritalin na žádost každé matky, která přišla s tím, že její Jeniček ji zlobí. Dnes už víme, že nejdůležitějším obdobím lidského života jsou roky od narození do první návštěvy školy. Je to vlastně logické – celý proces učení,

každá naše zkušenost je reakcí na předchozí podněty. Rané zkušenosti a především reakce na chování matky nejen předurčují další reakce dítěte v budoucnu, ale zároveň vyloučí jiné.

Martin Jan Stránský,
Přítomnost, Prosinec 2000

Ritalin v Německu

Hesenská zemská vláda zpracovala studii, v níž se říká, že každé 9. dítě v základních školách spolkně nějaký lék na mentální vývoj a dokonce každé 4. dítě mezi 6.-10. rokem bere denně léky pro zvýšení výkonu a koncentrace. Z dalšího šetření vyplynulo, že 20 % až 30 % dětí v Německu je pravidelně nebo občas pod vlivem psychofarmak. V samotném Německu je obrat z prodeje Ritalinu jeden milion marek ročně. Ritalin je předepisován i naprosto zdravým dětem, kterým je uměle upravena diagnóza. Ritalin, tato droga likvidující spolehlivě lidskou osobnost, už opustila i brány lékařských ordinací. Například v německých mateřských školkách jsou dětem tyto léky podávány učiteli a vychovateli, kdykoliv se jim to zdá být vhodné.

Martin Herzán, Totalitní světová, str. 78, Mezinárodní komise svědomí

Regresivní terapie

Neobvyklá psychoterapie v rukou profesionálů skončila tragicky. Desetiletá Candice byla adoptovaná dcera rodičů, kteří hledali profesionální pomoc. Dívčátko bylo v péči psychologů na základě diagnózy RAD („reaktiv attachment disorder“), což je neschopnost dítěte citově přilnout k nové matce. Dvě terapeutky zvolily regresivní terapii – návrat k porodu, začátek nového vztahu k adoptivní matce. Během terapie se mělo dítě probojovat porodním kanálem (polštáře a prostěradla). Terapistky dívčátko nutily, aby křičela pro nový život. Vyzývaly ji, že teď musí zemřít, aby mohla znovu žít. Při tomto porodním zápasu dívčátko skutečně zemřelo udušením.

Guvernér státu Colorado okamžitě vydal nařízení, které tuto metodu psychoterapie postavilo v Coloradu mimo zákon.

The Bakersfield Californian, 18.4. 2001

STÍHÁ BŮH „vinu otců na synech“?

Kritikové občas říkají, že rané oddíly Bible (Ex 20:5-6; 34:6-7; Nu 14:18) představují Boha jako toho, který stíhá „vinu otců na synech“, zatímco pozdější části Písma (Jr 31:29; Ez 18:2; Jb 21:19; 2Pa 25:4) to odmítají, a namísto toho učí, že „synové nezemřou za otce“. Ale tyto evoluční představy o vývoji biblického učení neodpovídají textu. V tomto pohledu jsou tři háčky:

1. V některých knihách Bible najdeme oba úhly pohledu. Například Dt 5:9-10 říká:

♦ *Stíhám vinu otců na synech i do třetího a čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.*

Ale ve verši 24:16 se píše:

♦ *Nebudou usmrcováni otcové za syny a synové nebudou usmrcováni za otce, každý bude usmrcen pro vlastní hříchy.*

Obě perspektivy jsou obsaženy v jedné knize.

2. Kromě toho najdeme oddíly, které Boží trest přičítají jak hříchům otců, tak hříchům dětí. Například ve verších Iz 65:6b-7 říká Bůh:

♦ *Do klína jim odplatím za nepravosti vaše a nepravosti vašich otců zároveň, ...*

(Srovnej Lv 26:39; Jr 16:10-12).

3. I v těch raných textech, kde je řeč o stíhání hříchů otců na synech, jsou tyto synové popisováni jako ti, kdo se protiví Bohu, a trest si tedy zaslouží, zatímco ti, kdo nadále dědí požehnání, jsou popisováni jako ti, kdo smlouvy dodržují. Například Ex 20:5-6 říká:

♦ *Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího a čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.*

(Srovnej Dt 5:9-10; 7:9). Ž 103:17-18 říká:

♦ *Avšak Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky s těmi, kteří se ho bojí, jeho spravedlnost i se syny synů, s těmi, kteří dodržují jeho smlouvu, kteří pamatují na jeho ustanovení a plní je.*

Jaké závěry učiníme z těchto pozorování?

1. Stíhat viny otců na synech neznamená prostě trestat nevinné děti za to, co spáchali jejich otcové. Vždy je řeč o tom, že tyto děti jsou samy hříšné a vzpurné, vzhledem k tomu, že ve svých životech dožívají hříchy svých otců. Viz výše bod 3.

2. Hříchy otců ovlivňují životy jejich dětí dvěma způsoby: jedním je vzpoura proti Bohu, druhým pohromy, kterými Bůh děti trestá. O způsobu, kterým se tento sklon ke vzpouře předává nebo přenáší z otců na děti, nám není řečeno nic. Jak říká Jr 18:10-12. Bůh má právo trestat otce pohromami, které potkají jejich děti, ale je jeho rozhodnutím, aby tyto pohromy byly rovněž spravedlivým trestem za vlastní viny dětí:

♦ *Proč Hospodin promluvil proti nám všechno toto velké zlo? ... V čem jsme hřešili ...? ... V tom, že mě vaši otcové opustili ... Vy však jste činili horší věci než vaši otcové ...*

3. Nikdo by se kvůli tomu všemu neměl cítit, že je v pasti a že nemá naději, protože jeho rodiče zhřešili. Ez 33:14-15 totiž říká:

♦ *Řeknu-li o svévolníkovi: „Zemřeš!“, ale on se od svého hříchu odvrátí a bude jednat podle práva a spravedlnosti, ... bude určitě žít a nezemře.*

Ježíšova krev na těch, kdo věří, je mocnější než všechny hříchy i soudy.

4. A nikdo, kdo má dítě, které sejde s cesty spravedlnosti a vydá se cestou nepravosti, by neměl mít pocit, že je to jenom jeho vina. Ezechiel 18:20 totiž říká:

♦ *... otec nebude pykat za nepravost synovu ...*

5. To všechno by nás mělo vést k tomu, abychom se v církvi i v rodině vážně a intenzivně zabývali výchovou. V sázce je velké a dlouhodobé požehnání mnoha příštích generací nejen pro to, co učíme, ale také pro to, čím jsme.

John Piper, pastor
Bethlehem Baptist Church

POKOJ

Naše doba se vyznačuje tím, že připravuje slova o jejich význam. Znamenitá slova, kdysi velmi živelná a silná, byla zneužitá a téměř zbavena svého původního morálního významu.

Dnes se zamyslíme nad významem slova „mír – pokoj“. Jak často se objevuje na rtech Ježíše a ve spisech apoštolů. Ale toto slovo bylo dnes natolik zlehčeno a zbaveno svého morálního smyslu, že je bez života. Už ani nevíme, co jim myslíme. Naš věk se vyznačuje nebyvalými převraty, spory mezi národy – věk, příznačně pojmenovaný „věk úzkosti“. Chápeme tedy, proč naše generace hledá pokoj myslí zrovna tak horlivě, jako středověká doba hledala spasení, ale udělali jsme zásadní chybu. Předpokládali jsme, že pokoj duše je ta nejdůležitější věc na světě. Moudrý básník kdysi řekl: „dej druhým lidem dar bohatství, ale mně dej pokoj srdce“. Ani to není biblický pokoj, je to zřejmé slovo, ale bez obsahu. Bible nikde neříká, že získat pokoj myslí je konečný cíl lidské existence. Pokoj je vedlejší produkt něčeho jiného – následek, ne cíl sám o sobě. Je to ovoce, které se z něčeho urodí. V Galatským 5:22 nám Pavel říká, z čeho: „Ovoce Božího Ducha je ... pokoj, ...“

Změna pojmů je příznak mělkosti naší doby. Hledáme ovoce bez kořenů. Chceme mít užitek z náboženství bez náboženství, dostat Boží dary bez Boha. Ale tak to nejde.

Za prvé, **pokoj je ovoce smíření**, výsledek spravedlnosti srdce. Všimněme si těchto Pavlových slov: *„Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem ...“* (Řimanům 5:1) Pokoj srdce neexistuje bez pokoje s Bohem. Čteme o mnoha známých lidech, zvláště populárních hercích a herečkách, jak utrácení velké sumy peněz za psychiatrické léčení – „poradenství“, jak se dnes říká. Mnozí putovali do východních zemí, kde se radili s mystiky, aby se naučili meditovat, vypnout to stále napětí v srdcích a mozku. Ale vracejí se právě tak prázdní, jako když odešli, protože nedosáhli k jádru svých nesnází. Většina nepokoje pramení z pocitu viny. Milióny jdou do kapes psychoanalytiků, kteří se snaží zamést pocity viny pod koberec – ale to je nemožné. Nedají se vytřepat v horách ani na mořském břehu, nebo v nějakém Šangri-la zapomnění, protože jde o vnitřní záležitost. Nad vchodem překrásných cypřišových zahrad na Floridě je tento nápis: *„Když chcete mít pokojnou mysl, která se nemůže zatvrdit, najděte dveře, které se otevírají do rozmilé zahrady.“*

To zní krásně, procítěně, ale v zástupch lidí, kteří zahradou projdou, nezůstává dojem, že našli dveře k vnitřnímu pokoji. Je to proto, jak sami říkají, že nepokoj cítí uvnitř.

Nikde se mělkost naší doby neprojeví více než v navrhovaném řešení vnitřního neklidu. Moderní člověk lehkomyslně zavrhně všechno pomyšlení na vinu, odpuštění, svědomí a mravní zodpovědnost. Odvrátil se od hluboké moudrosti hebrejských proroků a poselství Nového zákona o vykoupení, aby hledal jen tak povrchní lék, který má všechno zhojit; aby přeskupil svůj postoj a manipuloval své city. Vymyslel si ne-

sčetné metody, jak se cítit dobře, aniž by byl dobrý, jak rozpustit zlo, aniž by přestal být zlý, jak dosáhnout pokoje myslí, aniž by zaplatil morální cenu. Jinými slovy, dožadujeme se Božích darů, aniž bychom přijali Boha!

Ani moderní psychologie není žádou pomoci. Jen mluví o „přizpůsobení se“, přizpůsobování se stalo evangeliem dnešní generace. Ale přizpůsobení nemá nic společného se spasením. Když povzbudíte lidi, aby akceptovali sami sebe a své hříchy, místo aby se s nimi vypořádali, vnitřního pokoje nedojdou. Nemůžeme omluvit nezdár tím, že snížíme přisnost svědomí, která by vedla k nápravě.

Ano, všude kolem sebe vidíme sklon k hojení ran jen na povrchu, jako ti falešní proroci Jeremiášových dnů, když říkali, „pokoj, pokoj“, kde nebyl žádný pokoj. Lidé se snaží „přizpůsobit“, protože jim chybí biblická víra. Jejich hříchy jsou jim vysvětleny a omluveny, raději než aby byly smyty! Bible říká:

- ♦ *Blaze člověku, jemuž Hospodin nepravost nepočítá, v jehož duchu není zálučnosti.* (Žalmy 32:2)
- ♦ *Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti.* (1 Janův 1:9)

Tedy když hříchy doznáváme, ne když je omlouváme.

- ♦ *„... Nemají pokoj svévolníci,“ praví můj Bůh.* (Izajáš 57:21)

Proto modliťe-li se za pokoj, modlete se především za očistění srdce, a pokoj bude následovat. Pokoj je ovoce zodpovědnosti. Je výsledkem toho, když své problémy řešíme, ne když před nimi utíkáme. Opravdový pokoj není pasivní, není to útočiště před rizikem a odpoutání se od úkolu. Ježíš řekl:

- ♦ *... svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět ...* (Jan 14:27)

Řekl to v horní místnosti, když nesl ve své duši břímě celého lidstva. Řekl to večer před ukřižováním. Nemluvil o úplném klidu. Krátce před tím řekl,

- ♦ *... nyní je moje duše zkomoučena ...* (12:27).

Ježíš nikdy neslibil svým následovníkům úplnou svobodu od napětí nebo modré nebe nezčeřeného života bez trampoty. Život na tomto světě to vylučuje. Náš život je plný rizika; vždycky byl a vždycky bude, dokud se Kníže Pokoje nevrátí. Přitom napětí, srážky opačných pólů, tah jedné síly proti druhé jsou samou esencí života. Sám důvod, proč můžeme sedět nebo stát na místě, je napětí – přitažlivost Země převažuje přitažlivost Slunce.

Samozřejmě existují též zbytečná napětí, umělá a neurotická, která mohou být zmírněna nebo odstraněna modlitbou a ukázkováním myslí. Ale jestli se modlíte o klid, který by vás vzdálil od rizika, zodpovědnosti a účasti na problémech, je to jako žádat o klid smrti.

Za určitých okolností může být pokoj myslí přímo hříšný. Žádný slušný člověk se nebude zaměstnávat sám sebou do takové míry, že přestane vnímat potřeby světa, obliženého chudobou a nespravedlností. Vyhýbat se odpovědnosti natolik, že bychom se nepodíleli na části tohoto břemene, by bylo chybovat v účelu, pro který jsme na světě. Křesťanství je výzva k životu, ne ke smrti. Jeho účel není jen, abychom byli šťastní a spokojeni a plní klidu. Nejsme sice ze světa, ale žijeme ve světě – a proto nemůžeme uniknout tomu, abychom nebyli vtaženi do jeho strasti; vlastně si ani nemáme přát uniknout.

A pak je pokoj ovoce spravedlnosti. Je zajímavé, že obě tato slova, „pokoj“ a „spravedlnost“ se vyskytují ve Starém zákoně asi 200krát. Je nápadné, jak často jsou svázána jedno s druhým, jako v Žalmech 85:10, „spravedlnost a pokoj dají sobě políbení“. V knize Židům je Kristus pojmenován „Kníže spravedlnosti“ a pak „Kníže pokoje“. A právě v tomto bodě se často mýlíme. Chceme pokoj bez spravedlnosti, chceme Boží dar bez činění Boží vůle. Každý chce pokoj – ale kdo z nás je připra-

veno zaplatit za něj cenu: spravedlnost? Je snadnější nenávidět válku, než poznat a nenávidět v nás samých to, co válku působí. To není žádná zvláštní zásluha, chtít mír, nenávidět válku a nechť být zabit. Každý chce mír. Hitler slíbil nacistům 1000 let míru. Sověti chtěli mír – podle svých podmínek. Pro Boha musí být velmi těžké poslouchat naše modlitby o pokoj, když lidstvo odmítá kráčet cestou pokoje. Jak může Bůh dát světu mír a pokoj, když svět odmítá Kníže Pokoje? Čím hlouběji se noříme do neklidného věku, kdy se národy snaží najít nějaký návod pro jednotu, tím více potřebujeme porozumět Bibli – napřed spravedlnost, a potom pokoj. Tento hříchem prosáklý svět nikdy v historii tolik nepotřeboval slyšet a poslechnout Ježíšova slova:

- ♦ *Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.* (Matouš 6:33)

-JDJ-

A TAK BUDE SPASEN CELÝ IZRAEL Řimanům 11:25-26

✉ Milý bratře Pavle,

... doufám, že ve svém porozumění biblických pravd budete dále v ZODu pokračovat a uvádět na pravou míru takové výroky, že např. Mt 24-25, Mk 13, L 21, nejsou kapitoly pro křesťany a o křesťanech, ale pro nějaký druhý Boží lid, který je vyvolený, ale ne vytržený „do povětří“, a který má na zemi vládnout v čele s Mesiášem ... Jestliže někdo hlásá dvojí vzkříšení, musí k tomu mít i dvojí „Boží lid“. Může se pak naskyttnout otázka, zda tak činí z nevědomosti či k oslavě svého hnutí ... Ach, jakou práci dalo křesťanům ve 2. století oddělení se od judaismu a v 19. století se znovu vrátilo pod jeho vliv.

... Podnětů k dalším tématům do ZODu jsou desítky. Bůh se nám dává nespočítatelnými způsoby poznávat a toto poznání určuje i náš duchovní růst

do podoby jednoty s Pánem Ježíšem ... Jistě dostanete množství odmítavých názorů na článek o vzkříšení – proto jsem napsal a těším se, že když jste feki A, musíte odpovídat i B až do Z.

Milý bratře, zde je B.C.D ... a nevím zda se někdy dostanu až k Z. Ačkoli jsem se dlouhá léta hlásil k dispenzačnímu premilenialismu, vždycky jsem měl určité drobné výhrady k „našemu“ výkladu některých biblických oddílů. Před několika lety začaly tyto pochybnosti získávat konkrétní podobu. To mne postupně přivedlo až k tomu, že jsem dispenzační premileniální názory opustil a o to více přilnul k ostatním sourozencům v Kristu, ať jsou či nejsou židovské národnosti. Přestal jsem dělat rozdíl mezi nespasenými etnickými Židy a nespasenými i pohaný – pokud jde o jejich budoucí spasení a události druhého příchodu Pána Ježíše Krista. Denně jsem vstával a ulehal s modlitbou, ve které jsem prosil Boha o mou drost, pravdu a správné pochopení Pisma. Studoval jsem Písmo, zkoumal jsem různé teologické materiály, přemýšlel o výkladech, které se vyskytly v dějinách, a nakonec mě Boží Duch přivedl k pochopení, že Kristův kříž smazal všechny etnické rozdíly – a to navždy. Věřím, že po kříži není rozdíl mezi věřícími Židy a věřícími „Řekem“ – to pro mne nebylo nic nového. Dnes ale věřím, že po kříži není rozdíl ani mezi nevěřícími Židy a nevěřícími „Řekem“ – a to již pro mne nově bylo! Jinými slovy věřím, že Bůh dnes po kříži rozlišuje jenom dvě duchovní etnika – děti Boží v Kristu a děti toho Zlého mimo Krista – bez ohledu na národnost.

Následující pojednání tematicky navazuje na články „Vzkříšení“ (ZOD 68, str. 9) a „Sedmdesátý týden“ (ZOD 69, str. 40). V žádném případě nechci žádnému bratru ani sestře v Kristu vnucovat ten nebo onen pohled. Věříme, že přiklonění se k jednomu ze tří uvedených interpretačních pohledů, obzvláště vyzdvihuje-li Krista, nemusí znamenat

odklon od biblické víry. Sám za sebe říkám, že se osobně přikláním nejvíce k názoru amileniálnímu nebo obecněji non-premileniálnímu – jak se v poslední době v teologické literatuře objevuje. Názyv mohou být nové, koncepce ale nové nejsou.

Nejprve terminologie – je nezbytné rozumět třem základním pojmům:

A. Dispenzační premilenialismus – Kristus se na zem vrátí před milénium (tisíc kalendářních let) duchovní a hmotné prosperity, aby v něm mohl vládnout jako pozemský Král Izraele. Tisíciletí bude mít tedy izraelský charakter. Bude to „pozdržené“ království Izraele, které Ježíš při svém prvním příchodu nezaložil jen proto, že ho Izrael poprvé odmítl. Z toho důvodu se Kristus obrátil k pohanům a mezi svůj první a druhý příchod vsunul období Církve, takzvanou dispenzaci Církve. Nejméně sedm let před nástupem tisíciletí budou všichni, kdo patří do Církve, vytrženi v nových tělech ke Kristu, zatímco Židé a nespasení pohané na zemi projdou strašným sedmiletým soužením. Podle tohoto výkladu, jak se blíží druhý Kristův příchod, na zemi „zla“ přibývá. Až tisíciletí skončí, nastane soud a vzápětí bude stvořena nová země a nové nebe. Tento pohled dělí lidstvo po ukřižování do tří skupin:

1. **Církev: všichni v Kristu** – Židé i pohané (nebeský lid)
2. **Židé bez Krista (pozemský lid)**
3. **Pohané bez Krista.**

Tento proud je velmi mladý, do roku 1830 neexistoval. (Existoval a stále existuje *historický premilenialismus* – *chiliasmus*, ten však nepočítá s židovským charakterem tisíciletí.) Založil jej John Nelson Darby, v křesťanském světě jej rozšířila především Bible se Scofieldovým komentářem. Dnes je přijímán většinou evangelikálních křesťanů. V reformovaných církvích tento pohled nejspíš nezastává nikdo.

B. Amilenialismus – „Tisíciletí“ probíhá nyní, mezi prvním a druhým Kristovým příchodem, mezi křížem a sou-

dem, je to celá éra milosti. Je to dlouhá doba, která dnes již trvá téměř 2000 kalendářních let. Tento název je velmi nevýstižný, protože předponou „a-“ jakoby popíral „Tisíciletí“. Je to, přesněji řečeno, jistý druh postmilenialismu, protože tvrdí, že Ježíš podruhé přijde až po tomto „Tisíciletí“. Je to dnešní doba milosti, kdy je na zemi jeho lid královským kněžstvem a spolu s Kristem, jenž sedí po Otcově pravici, vládne v království, které není z tohoto světa. Jeho lid – Církev – během tohoto „tisíciletí“ vypravuje o jeho slávě světu a tak roste počet občanů Božího království. „Zlo“ i evangelium jsou ve světě vedle sebe a obojí vzrůstá až do příchodu Pána. Při jeho druhém příchodu budou všichni, kdo jsou v Kristu, ke Kristu vytrženi (vyleti mu vstříc) v nových vzkříšených tělech. Nastane soud všech vzkříšených a stvoření nově země a nového nebe. Tento pohled dělí lidstvo po ukřižování jen do dvou skupin:

1. **Církev: všichni v Kristu** – Židé i pohané
2. **Všichni ostatní bez Krista** – Židé i pohané

Tento pohled (ačkoli pojem *amilenialismus* je sám o sobě mladý) v historii zastávali mimo jiné: Augustin, Hus, Luther, Melancthon, Zwingli, Knox, Kalvin, Komenský, v moderní době Berkhof, Murray, Vos, mnoho křesťanů ve všech reformovaných církvích a menšina evangelikálů.

C. Postmilenialismus – Tento pohled je v zásadě podobný amileniálnímu. Podstatný rozdíl je v tom, že „Tisíciletí“ sice končí druhým Kristovým příchodem, soudem atd., ale začíná křížem. Nezahrnuje tedy celou éru milosti, ale jen jeho konečnou, ale dlouhou fázi nebyvalé duchovní a hmotné prosperity před druhým příchodem Pána Ježíše. Kristus se na Zem tedy vrátí až po „tisíciletí“ duchovního a hmotného uspokojení, které na zemi nastolí jeho lid, královské kněžstvo, Církev,

tak, že pod duchovním vedením svého Krále Ježíše Krista postupně pokřestí celý svět. Je to jediný bezvýhradně optimistický názor: evangelium bude podle něj mít čím dál tím větší a větší vliv, až nakonec zvítězí – a potom přijde Kristus. Podle tohoto názoru se lidstvo po ukřižování dělí do stejných skupin jako podle amilenialismu, tedy:

1. **Církev: všichni v Kristu** – Židé i pohané
2. **Všichni ostatní bez Krista** – Židé i pohané

Tento pohled zastávali puritáni, nemalé množství významných křesťanů v reformovaných církvích, někteří evangelikálové a všichni teonomisté (teologie dominia), kteří věří, že Boží zákon a vliv křesťanů bude na zemi až do druhého příchodu Krista jenom vzrůstat.

Definice těchto třech pohledů je velmi kusá. Ve všech třech je množství různých dílčích, větších i menších odstínů. Historický premilenialismus, chiliasmus, jsme pro stručnost ani neuvedli. Nejpodstatnější však je, že dispenzační premilenialismus počítá do budoucna se zvláštním lidem mimo Církev, se zvláštním obdobím spasení celého národního Izraele a s izraelským charakterem tisíciletí. Ostatní pohledy vidí po kříži etnické Židy stejnou optikou milosti jako kteréhokoliv „Řeka“.

Všechny rozdíly ve výkladu vycházejí z tohoto odlišného dělení lidstva. Proto je naprosto prvotní a základní porozumět tomuto rozdílnému východisku předpokladu a zkoumat jej na modlitbě a s Písmem v ruce. Dokud se na něm neshodneme, nemá nejmenší smysl snažit se řešit a vykládat jakékoliv další otázky související s druhým příchodem Pána Ježíše, kromě toho, že opravdu podruhé přijde. Ty totiž na výše uvedeném dělení závisí. Chápání toho, kdo je Izrael, podmiňuje chápání věci budoucích a pohled na celé Boží slovo v těch nejširších souvislostech! To je ovšem téma na celou knihu.

Ve starozákonní době, před ukřižováním Ježíše, byl rozdíl mezi Židem a „Řekem“ značný. Tehdy byl vyvolený izraelský národ, spasení i nespasení Židé, od pohanů oddělen nejen genetiky (až na nemnohé výjimky), ale i Božím zákonem. Bůh izraelskému lidu svěřil Mojžíšův Zákon jako předobraz Krista, a proto Mojžíš nutně psal především o Kristu!

Společně s dispenzacionalisty tedy věřím, že po ukřižování se Ježíš Kristus stal Zákonem všem (bez ohledu na etnický původ), kdo věří. Pro Církev Nového zákona není určující genetika, ale Boží zaslíbení:

- ♦ *Avšak ne že by Boží slovo selhalo. Neboť ne všichni, kdo pocházejí z Izraele, jsou Izrael. Také ne proto, že jsou smlouvou Abrahamovo, jsou všichni jeho dětmi, ale: „Tvé smlouvě bude povoláno v Izákovi.“ To jest: Božími dětmi nejsou děti těla, ale za smlouvou se počítají děti zaslíbení. (Římanům 9:6-8)*
- ♦ *Není totiž rozdíl mezi Židem a Řekem, neboť tentýž Pán všech je bohatý ke všem, kdo ho vzývají. Neboť „každý, kdo by vzýval jméno Pána, bude spasen.“ (Římanům 10:12-13)*

Proto dnes věřím, ale již ne v souladu s učením dispenzacionalismu, že po ukřižování nerozhoduje genetika ani mezi těmi, kdo jsou bez Krista – není rozdíl mezi nevěřícím Židem a nevěřícím „Řekem“. Dispenzační premilenialismus ale učí, že i po kříži, v novozákonní době, mezi nespaseným etnickým Židem a nespaseným „Řekem“ rozdíl je, že genetika rozhoduje – a sice o budoucím spasení a o roli v událostech druhého příchodu Pána Ježíše Krista. Z tohoto rozdílného etnického chápání vychází i jiný výklad posledních věcí, například sedmileté soužení etnických Židů, obnovení obětí v znovu-vystavěném chrámu, příchod Krista před tisíciletým královstvím (tedy premilenialismus), jiný časový rozvrh vytržení církve a mnoho jiných doktrín, z nichž jedna je právě všeobecné spasení et-

nických Židů během jejich sedmiletého soužení před druhým příchodem Pána Ježíše Krista.

Většina mých dispenzačních bratrů požaduje, abych se vyjádřil k následujícím veršům:

- ♦ *Neboť nechci, bratři, abyste neznali toto tajemství (abyste nebyli moudří sami před sebou), že Izraeli nastala částečná zatvrzelost, dokud nevejde plnost pohanů. A tak bude spasen celý Izrael, jak je napsáno: „Ze Sionu přijde Vysvoboditel a odvrátí bezbožnosti od Jákoba. (Římanům 11:26, Nová Bible Kralická)*

Dispenzacionalisté věří v „doslovně“ budoucí naplnění tohoto proroctví: až vejde plný počet pohanů, bude církev, jež je složena převážně z pohanů, vytržena. Potom nastane na zemi sedmileté Jákobovo soužení, z něhož vyjdou Židé pročištěni a pak (Ekumenický překlad) bude spasen celý Izrael – drtivá většina nebo každý Abrahámovův tělesný potomek. Tato interpretace počítá s etnickou příslušností.

Není to snadný úsek Písma. I mezi non-premilenialisty existují alespoň dva nebo tři pohledy. Zde je jeden z nich:

Kontext těchto veršů nasvědčuje tomu, že Pavel má opravdu na mysli etnický Izrael. Kdybychom vyložili tyto verše samostatně a naprosto doslovně bez ohledu na zbytek Písma, potom skutečně říkají to, co tvrdí dispenzacionalisté: až vejdou do Božího Království téměř všichni vyvolení (plný počet pohanů), tak (pak) bude spasen celý Izrael (během sedmiletého soužení), každý Izraelita.

Jak vysvětlí amileniální nebo postmileniální křesťan tyto verše? V jeho teologii totiž sedmileté soužení Židů chybí. (V amilenialismu ale nechybí soužení Církve během celého „tisíciletí“, které před 2. příchodem Pána Ježíše vyvrcholí – až bude satan propuštěn ze žaláře.) Poslední týden, jenž byl určen Židům – poslední sedmiletí – je přece jak pro amilenialistu, tak pro postmilenialistu historií. V polovině po-

sledního sedmiletí Kristus svou obětí přece zastavil jakoukoliv přítomnou nebo budoucí obět' (ZOD 69, str. 40).

Znovu si musíme připomenout zlaté pravidlo výkladu Bible. Verše nikdy nesmí stát proti sobě, nikdy se nesmí vzájemně popírat, protože v Božím slově není spor (viz. ZOD 69, str. 9). Verše vzájemně „spolupracují“, doplňují a podporují se. Dále ať Bible vykládá Bibli, dívejme se na Starý zákon optikou Nového zákona. Církev žije pod milostí, v Kristu, má Ducha svatého a jejím zákonem je Kristus. Židé žili jen ve stínech Kristovy skutečnosti, pod dozorem Zákona. Na Církvi je odhaleno mnoho starozákonního tajemství. Takže tyto verše musíme vykládat v souvislostech celého listu Římanům. V deváté kapitole čteme:

- ♦ *Izaiáš pak volá nad Izraelem: „I kdyby byl počet synů Izraele jako je písku v moři, jen ostatek bude zachráněn. Neboť on naplní své slovo ve spravedlnosti, a to rychle; neboť Pán vykoná své slovo na zemi rychle.“ A jak předem řekl Izaiáš: „Kdyby nám Pán zástupů nezanedbal semeno, byli bychom jako Sodoma, Gomora bychom byli podobní!“ (Římanům 9:27-29)*

Pavel důrazně potvrzuje Izaiáše, že jen ostatek Izraele bude zachráněn, že kdyby nebylo Boží milosti, etnický Izrael by podle Izaiáše dávno vymizel z povrchu země jako Sodoma a Gomora. Pavel dále v 11. kapitole učí, že Bůh má svůj záchranný plán s ostatkem svých dětí v etnickém Izraeli a ne s celým etnickým Izraelem:

- ♦ *Co mu ale říká Boží odpověď? „Ponechal jsem si sedm tisíc mužů, kteří nesklonili koleno před Bálem.“ A tak tedy i v nynější době vznikl ostatek, vyvolení podle milosti. (A jestliže podle milosti, tedy ne na základě skutků, jinak by milost již nebyla milostí. Jestliže však na základě skutků, již to není milostí; jinak již skutek není skutek.) Co tedy? Izrael nedosáhl toho, co hledá, ale vyvolení*

toho dosáhl; ostatní pak byli zatvrzení. (Římanům 11:5-7)

Pavel tím, že připomíná podobnou situaci ze starozákonní doby, bezpochyby potvrzuje, že z etnického Izraele byl, je a bude spasen vždy jen vyvolený ostatek, což platí i pro pohany.

- ♦ *Nyní je však bez Zákona zjevena Boží spravedlnost, dosvědčovaná Zákonem i Proroky, totiž Boží spravedlnost skrze víru Ježíše Krista ke všem a na všechny, kdo věří. Není totiž rozdíl, neboť všichni zhřešili a chybí jim Boží sláva. (Ř 3:21-23)*
- ♦ *Máme tedy za to, že člověk je ospravedlňován vírou bez skutků Zákona. Je snad Bůh jenom Židů? Není také pohanů? Ano, je i pohanů, ponevadž je jeden Bůh, který ospravedlní obřezané z víry a neobřezané skrze víru. (Římanům 3:28-30)*

Pavel ani ostatní pisatelé Nového zákona se nezmiňují o novozákonním návratu Židů do Palestiny, ani o stavbě dalšího chrámu, v němž by Židé obnovili obětní rituál – což jsou premileniální předpoklady nutné ke konečnému spasení celého etnického Izraele. Pavlovi jde především o obrácení etnického Izraele ke Kristu, ne k Palestině. Pavel Židy neustále zrazuje od starozákonních tužeb, protože nyní je naší touhou Kristus, v němž se vše ze Zákona naplnilo! Fyzická země jen symbolizovala Boží nebeské království. Kristus, ne Palestina, je ta „země“, kterou potřebujeme bez rozdílu stejně tak Žid, jako i „Řek“. Návrat Židů do Palestiny v minulém století byl motivován národními zájmy, ne Kristem. V roce 1948 po hrůzách 2. světové války byla pro Židy fyzická vlast a pozemský národ nutnou potřebou a pochopitelnou touhou. Abraham však očekával něco většího:

- ♦ *Vírou se stal přistěhovalcem v zaslíbené zemi, jako by byla cizí, a bydlel ve stanech s Izákem a Jákobem, spoludědicí téhož zaslíbení. Očekával totiž město, které má základy, město, jehož stavitelem a tvůrcem je Bůh. (Židům 11:9-10)*

Abrahám i Mojžíš měli vyšší cíl než dnešní Izrael – nebyli totiž v Palestině doma a do země zaslíbené je osobně vedl a přitahoval Bůh podle svého záměru. Izrael byl požehnaným a vyvoleným tělesným předobrazem vyvoleného duchovního národa – totiž Církve Židů a „Řeků“, kterou ke Kristu – k nebeskému městu a zaslíbené zemi – také osobně vede a přitahuje Bůh podle svého záměru!

- ♦ *A to město nepotřebuje slunce ani měsíc, aby v něm svítily, neboť ho rozzářila Boží sláva a jeho lampou je Beránek.* (Zjevení 21:23)

Kromě toho jsme četli, že obrácení ani není určeno pro celý Izrael, ale jen pro vyvolený ostatek – ostatní byli zatvrzení skrze svou vlastní vinu. O záchraně celého etnického Izraele v žádné fázi jeho minulých i budoucích dějin tedy Pavel nikde, ani v Římanech 11:26, nemůže učit, protože by popřel, co řekl v Římanech 11:5-7 a jinde. Všechny tyto „sporné“ verše se vztahují k dnešní době milosti, na celý pravý Izrael zaslíbení – na všechny etnické Židy v Kristu. Aby tomu Pavel dodal váhu, sám se do tohoto ostatku Izraele započítává.

- ♦ *Ríkám tedy: Zavřel snad Bůh svůj lid? V žádném případě! Vždyť i já jsem Izraelita, ze semene Abrahama, z pokolení Benjaminova. Bůh nezavřel svůj lid, který předzvěděl (tj. vyhlédl, poznal, zamiloval před založením světa) ...* (Římanům 11:1-2)

Verše se nemůžeme pokoušet vykládat samostatně, vždy se musíme dívat na celý kontext. Pavel se na mnoha místech zmiňuje, kdo z etnického Izraele (ale i z pohanů) byl, je a bude spasen. Pavel nad jakoukoliv pochybnost v celém dopise Římanům zdůrazňuje, že po ukřižování není rozdíl mezi Židem a pohanem, ať jsou v Kristu nebo nejsou.

- ♦ ... soužením a úzkostí, (odplatí) duši každého člověka, který koná zlo, předně Židu, ale i Řeku. Avšak sláva, čest a pokoj každému, kdo koná dobro, předně Židu, ale i Řeku. Neboť Bůh nestrání nikomu. (Ř 2:9-11)

Podívejme se na slovíčko „tak“ nebo „pak“ v textu:

- ♦ *Neboť nechci, bratři, abyste neznali toto tajemství (abyste nebyli moudří sami před sebou), že Izraeli nastala částečná zatvrzelost, dokud nevyjde plnost pohanů. A tak bude spasen celý Izrael, jak je napsáno: Ze Sionu přijde Vysvoboditel a odvrátí bezbožnost od Jákoba.* (Římanům 11:25-26)

V řecké interlineární Bibli, ve všech anglických Biblich, které mám, v Řeháckově slovenském překladu, v obou kralických biblich, v ruské synodní Bibli – všude je „tak“, jenom v Eumenickém překladu je „pak“ a překlad KMS (Nová smlouva) se tomuto slůvku vyhnul úplně. Dispenzační premilenialisté tedy chápou tento verš tím způsobem, že Izrael je v současné dispenzací Církve dočasně zatvrzen, a pak během soužení, až vytržením skončí dispenzace Církve, bude většina, nebo celý žijící etnický Izrael spasen. To dokládají zejména těmito verši:

- ♦ *Dříve než ji přepadly porodní bolesti, porodila. Dříve než ji zachvátily porodní křeče, povila pacholika. Kdo slyšel kdy něco takového? Kdo co takového spatřil? Což se zrodí země v jediném dni? Nebo pronárod snad bývá zplozen jedním rázem? Sotva se začala svijet bolestí, už porodila síjónská dcera své syny.* (Iz 66:7-8)

I když existují odlišné výklady, většina protestantů považuje tuto ženu – síjónskou dceru – za symbol Izraele a ztožňuje ji se ženou ze Zjevení 12. Pacholík je potom Ježíš Kristus.

Dispenzacionalisté věří, že pronárod zrozený v jednom dni je Izrael, který v krátké době soužení, během sedmi let uvěří v Krista. Synové síjónské dcery jsou pak jednotliví Židé.

Amilenialisté a postmilenialisté vidí ve zrození nového pronároda v jednom dni Letnice. Synové jsou děti Království, pronárod je Církev Ježíše Krista – Židé a pohané. Co bylo slíbeno Židům Ježíš naplnil ve Svém těle – v Církvi.

Věřím, že vhodnější interpretace veršů Římanům 11:25-26 je tato:

Bůh dopouští, aby část Izraele (ne dočasně) byla v každé generaci zatvrzena vůči evangelium, aby plný počet vyvolených pohanů mohl být v každé generaci spasen. A tak, stejným způsobem, všichni vyvolení z Izraele jsou v každé generaci spaseni.

- ♦ *A tak i nyní je tu zbytek lidu vyvolený z milosti.* (Římanům 11:5)

Jak Bůh řekl:

- ♦ *Vykupitel přijde k Sijónu, k těm, kdo se v Jákobovi odvrátili od nevěstosti, je výrok Hospodinův.* (Izajáš 59:20)

Dispenzacionalisté vidí v tomto verši druhý příchod Pána Ježíše Krista. Amilenialisté a postmilenialisté v něm vidí průběžné znovuzrození ostatku, protože následující verš říká:

- ♦ *Já pak s nimi uzavřu tuto smlouvu, praví Hospodin: Můj duch, který na tobě spočívá, a má slova, která jsem ti vložil do úst, nevzdálí se z úst tvých ani z úst tvého potomstva ani z úst potomstva tvého potomstva od nynějška až na věky, praví Hospodin.* (Izajáš 59:21)

To je přece Nová smlouva, kterou Ježíš ustanovil svou smrtí na kříži a Pavel ji bezprostředně spojuje s verši, které v tomto pojednání interpretujeme (Ř 11:25-26) a ty pokračují:

- ♦ ... to bude má smlouva s nimi, až sejmu jejich hříchy. (Ř 11:27)

Další verše, které to potvrzují:

- ♦ *Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu. Ne takovou smlouvu, jakou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův. Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.* (Jr 31:31-33)

Totéž zopakoval pisatel Židům:

- ♦ *Kará je přece a říká: „Hle, přicházejí dny, praví Pán, kdy uzavřu s domem Izraelovým a s domem Judovým novou smlouvu.“* (Žd 8:8)

- ♦ *Toto je smlouva, kterou s nimi po těchto dnech uzavřu, praví Pán: Dám své zákony do jejich srdce a napíši je na jejich mysl, (Žd 10:16)*

Jak tedy bude tedy spasen celý vyvolený Izrael? Tak, že s nimi Bůh uzavře o Letnicích Novou smlouvu, kterou jim vepíše do srdce – naprosto stejně jako „Řekům“. Z tohoto důvodu, všichni non-premileniální interpreti zahrnují do „celého pravého Izraele“ i Řeky. Věřím, že pravem. Vůbec nevíme, kolik etnických Židů bude spaseno. V celkové spasené populaci relativně třeba i více než pohanů. To jsou ale vše jen spekulace bez biblického opodstatnění. Počty, poměry, etnické kořeny atd. – to jsou jen domněnky. Jistota je jen jedna: každý Adamův potomek – ať Žid nebo „Řek“ – musí být synem a dcerou zaslíbení, aby byl spasen.

- ♦ *Pamatujte, jak Abrahám „uvěřil Bohu a bylo mu to počteno za spravedlnost.“ Vězte tedy, že ti, kteří jsou z víry, ti jsou synové Abrahamovi. A Písmo, které předvíдалo, že Bůh ospravedlní pohany z víry, předpovědělo Abrahamovi: „V tobě budou požehnány všechny národy.“ A tak ti, kteří jsou z víry, docházejí požehnání s věným Abrahamem, (Galatským 3:6-9) ...*

- ♦ *Abrahamovi a jeho semení pak byla dána zaslíbení. Písmo neříká: „a semenům“, jako by mluvilo o mnohých, ale: „a tvému semení“ jako o jednom, jímž je Kristus. Ríkám tedy toto: Smlouvu, předem schválenou Bohem vůči Kristu, nemůže Zákon, který byl zaveden po čtyřech stích třiceti letech, zrušit, aby obrátil zaslíbení vníveč. Jestliže je totiž dědictví ze Zákona, pak již není ze zaslíbení, Abrahama však Bůh obdaroval skrze zaslíbení. (Galatským 3:16-18) ...*

- ♦ *Písmo ale zavřelo všechny pod hřích, aby zaslíbení z víry Ježíše Krista mohlo být dáno těm, kdo věří. (Galatským 3:22) ...*
- ♦ *A jestliže jste Kristovi, pak jste símě Abrahamovo a dědicové podle zaslíbení. (Galatským 3:29)*

Kdo patří do pravého Izraele, kdo je pravým Židem, nám povi Pavel v témže dopise Římanům.

- ♦ *Židem totiž není ten, kdo je jím zjevné a obřízka není to, co je zjevné na těle; ale Židem je ten, kdo je jím v nitru a má srdce obřezané Duchem, ne literou, jehož chvála není od lidí, ale od Boha. (Římanům 2:28-29)*

Podle těchto definic opravdovým duchovně obřezaným Izraelem není celý etnický Izrael – jen někteří:

- ♦ *Avšak ne že by Boží slovo selhalo. Neboť ne všichni, kdo pocházejí z Izraele, jsou Izrael. Také ne proto, že jsou símě Abrahamovo, jsou všichni jeho dětmi, ale: „Tvé símě bude povoláno v Izákově.“ To jest: Božími dětmi nejsou děti těla, ale za símě se počítají děti zaslíbení. (Římanům 9:6-8)*

Pravý Izrael zahrnuje všechny Židy a „Řeky“ z kterékoliv historické doby, kteří jsou spaseni stejným způsobem – (tak). „Celý Izrael“ (z Římanům 11:26) musí ve světle celého Pisma a kontextu přílehlých veršů znamenat, že jde o celý vyvolený Izrael, a o ty z tělesného Abrahamova semene, kteří byli Bohu před založením světa zaslíbeni. Bůh měl odjakživa pro všechny, kteří mu patří, stejný plán spasení bez ohledu na národnost a tělesné semeno:

- ♦ *A znamení obřízky přijal (Abraham) jako pečeť spravedlnosti z víry, kterou měl už před obřezáním, aby byl otcem všech, kdo věří v neobřízce, aby i jím byla přičtena spravedlnost, a otcem obřízky těch, kdo nejsou jen z obřízky, ale kteří také kráčejí ve slépečkách víry našeho otce Abrahama, která byla před obřezáním (Římanům 4:11-12) ...*

- ♦ *Je proto z víry, aby bylo podle milosti, aby zaslíbení bylo jisté všemu semeni, nejen tomu, které je ze Zákona, ale také tomu, které je z Abrahamovy víry. Vždyť on je otcem nás všech (jak je napsáno: „Ustanovil jsem tě otcem mnohých národů“) před Bohem, kterému uvěřil, který obživuje mrtvé a povolává věci, které nejsou, jako by byly. (Římanům 4:16-17) ...*

- ♦ *Že „mu to bylo počteno“ však není napsáno jen kvůli němu, ale také kvůli nám, kterým to má být počteno, nám, kteří jsme v Toho, který vzkřísil z mrtvých našeho Pána Ježíše. (Římanům 4:23-24)*

Tělesný Izrael byl vyvoleným předobrazem vyvolené duchovní Církve. Věčná zaslíbení daná Izraelcům se vyplnila až v Církvi – v Kristově těle, jež obsahuje všechna etnika včetně Židů. Tak můžeme všem Židům svědčit o Kristu a Jeho milosti jako komukoliv jinému. Věřím, že nemají naději v budoucí hromadné „plošné“ spáse, ale že měli, mají a budou mít naději jednotlivě jen v Kristu, kterého jim, jestliže je milujeme, musíme neúnavně kázat, ať přijdeme vhod či nevhod. Bible totiž – i když my si to často představujeme právě naopak – přesně určuje, že kdo není v Kristu, ten nepatří ani do společenství Izraele!

- ♦ *... že jste v té době opravdu byli bez Krista, odloučení od společenství Izraele, bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení, bez naděje a bez Boha na světě. (Efezským 2:12)*

Dnešní nevěřící Izrael tedy do společenství Izraele ani nepatří!

Proto potřebuje Izrael, a nejen Izrael, tolik modliteb! Proto mám Izrael na srdci mnohem více, než když jsem zastával dispenzační teologii. Ani budoucí Izrael totiž nemůže spoléhat na svůj etnický původ, ale – jako my všichni – jenom na Ježíše Krista. Kristus zbořil hradbu mezi námi a námi jak v Kristu, tak mimo Krista. Adamovu potomstvu nezbývá ke spáse nikdo a nic než Kristus. Jsme na jedné lodi. Když se podí-

váme na etnické Židy bez Krista stejně jako na kterýkoliv jiný hříšný národ, potom se rozplyne to mystické očekávání, do kterého jej tak často naše dispenzační teologie zahaluje. Rozplyne se to sebestředné zaneprázdnění budoucnosti a dostaví se jen zaneprázdnění Kristem. Non-premileniální pohled je kristocentrický a jde ruku v ruce s výkladem Daniele 9:24-27 v ZODu 69, str. 42, prostřední sloupec tabulky. Dosvědčuji osobní trauma, když se mi po 16 letech zhroutil můj teologický důraz na dva Boží národy – Židy a Církev. Potom mi zazářil jenom Kristus – hlava Církve, kterého tolik moji Židé potřebují, aby se vůbec stali Izraelem...

-pst-

VELKÝ ZÁZRAK VYVOLENÍ

Zmínka o židovském národě obrací naši pozornost k jednomu z příznačných rysů křesťanského příběhu, který však modernímu duchu připadá ošklivý. Budme upřímní: myslím, že ideu „vyvolených lidí“ nemáme vůbec rádi. Jsouce demokraty svým rodem a vzděláním, budeme spíše dávat přednost koncepci, ve které všechny národy a lidská individua začínají hledat Boha ze stejné úrovně, nebo že dokonce všechna náboženství jsou stejně pravdivá. Je třeba podotknout, že v tomto bodě nečiní křesťanství žádné kompromisy. O lidském hledání Boha nevypovídá křesťanství vůbec nic, vypovídá o tom, co Bůh činí s člověkem a pro člověka. A způsob, jakým se to děje, je v nejvyšší míře výběrový a nedemokratický. Poté, co se vědomí o Bohu všeobecně ztrácí či je pokřiveno, je vybrán jediný člověk z celého lidstva (Abraham). Je oddělen od svého přirozeného prostředí (dost hrozné už samo o sobě) a je poslán do cizí země, aby se stal otcem národa, který bude uchovávat povědomí o pravém Bohu. V tomto národě probíhá další výběr: někteří umírají na poušti, jiní se nevrací z Babylonu.

A výběr pokračuje: neustále se zužuje, až se nakonec zaostřuje do malého, jasněho bodu podobného hrotu kopí. Je jím židovská dívka ve svých modlitbách. Veškeré lidství (co se týče jeho vykoupění) se zúžilo do tohoto bodu.

Takový proces je velmi vzdálen tomu, k čemu tihle moderní citění. Hrozivě se však podobá tomu, co obvykle dělá příroda. Výběr a – to musíme uznat – s ním spojené enormní plýtvání – to je metoda přírody. V celém obrovském prostoru zaujímá hmota jen nepatrnou část. Je tolik hvězd, avšak jen velmi málo jich má planety, snad jen jedna jediná. Mezi planetami našeho systému pravděpodobně jen jedna nese organický život. V přenosu organického života je vyprodukováno neuvěřitelné množství semen a spermatozoí, avšak jen několik málo je jich vybráno k plodnosti. Mezi biologickými druhy je jen jeden druh racionální. A v rámci tohoto druhu dosáhne plnosti krásy, síly a inteligence jen malé množství jedinců.

V tomto bodě se nebezpečně přibližujeme stylu argumentace Butlerovy slavné Analogie. Říkám „nebezpečně“, protože Butlerovy argumenty parodují jeho protivníky stylem: „Tvrdíte, že chování připisované křesťanskému Bohu je jak ošklivé, tak i pošelilé. Tím se však v tomto smyslu nestává méně pravděpodobné, protože mohou ukázat, že příroda (kterou stvořil) se chová zrovna tak špatně.“ Na to odpoví ateista – a čím je ve svém srdci blíže Kristu, s tím větší určitostí tak odpoví – „Jestliže je Bůh takový, pak jím opovrhují a budu mu vzdorovat.“ Já ale netvrdím, že příroda, jak jsme ji doposud poznali, je dobrá. ... Ani netvrdím, že čestný člověk může uctívat Boha, jehož činy nejsou o nic lepší než přírodní děje. Vtip spočívá v něčem jiném. Tato vlastnost přírody, tato výběrovost a nedemokratičnost, alespoň pokud jde o její vliv na lidské záležitosti, není ani dobrá, ani špatná. Podle toho, jestli duch využije tuto přirozenou vlastnost, nebo jestli ji využít nemůže, plodí výběrovost dobro

nebo zlo. Jejím výsledkem je buď nemilosrdná soutěž, arogance, a zlo, nebo naopak dá vyrůst skromnosti a – jednomu z našich největších potěšení – obdivu. Svět, ve kterém bych byl skutečně – nikoli na základě nějaké účelové, zákonem stanovené fikce – „tak dobrý, jako kdokoli jiný“, svět, ve kterém bych nikdy nevzhlížel k někomu moudřejšímu, chytřejšímu, statečnějšímu nebo vzdělanějšímu, než jsem já, takový svět by byl k nepříteli. Fanoušci fotbalových a filmových hvězd to vědí lépe než kdokoli jiný. Krutost a marnotratnost, která se nám oškliví v přírodě, nepřisuzuje příběh křesťanství Bohu. Chce nám jen v Božím konání, které není ani kruté, ani marnotratné, ukázat princip, jenž je rovněž přítomen v přírodě, ačkoli zde se může projevit někdy jedním, jindy druhým způsobem. Tento příběh vrhá na přírodní scenerii nové světlo – skrze něj vidíme, že princip, který se nejprve zdál nesmyslný, může být odvozen z principu, který je dobrý a správný. Snad je dokonce výběrovost přírody pokaženou a rozmazanou kopií něčeho mnohem vyššího – patologickou formou, kterou původní princip nabývá ve zkažené přírodě.

Princip „výběrovosti“, který křesťanství připisuje Božím konáním, nemá však pranic společného s nějakým „zvyhodňováním“, kterého bychom se mohli obávat právem. „Vyvolení“ lidé jsou vyvoleni nikoli pro svou vlastní spásu (a už zdaleka ne pro svou potěchu či prestiž), ale pro spásu těch, kteří vyvoleni nebyli. Abrahámovi je řečeno, že „skrze jeho semě“ (vyvolený národ) budou požehnány všechny národy. Tento národ byl vybrán, aby nesl těžké břemeno. Jeho soužení jsou velká, ale jak rozpoznává prorok Izajáš, jeho soužení léčí ostatní. Na vposledku vyvolenou ženu se valí strašlivá mateřská muka. Její Syn, vtělený Bůh, je „mužem bolesti“; jediný člověk, ve kterém Bůh sestoupil a kterého je možné po právu uctívat, právě on je předurčen k utrpení. Mění to ale nějak zásadně situaci? Ne-

ni to stále nespravedlnost, i když v opačném smyslu? Tam, kde jsme nejprve Boha obvinili z bezdůvodného zvyhodnění jeho „vyvolených“, jsme vystaveni pokušení obvinít ho naopak ze znevýhodnění. (Pokušení obvinít ho z obou najednou raději pomineme.) Dospěli jsme nyní k dalšímu principu, v křesťanství hluboce zakořeněnému: mohli bychom ho nazvat principem zástupnosti. Člověk bez hříchu trpí za hříšníky; v určité míře všichni dobří lidé trpí za všechny špatné lidi. A tato zástupnost – nikoli menší měrou než smrt, znovuzrození a výběrovost – je rovněž charakteristickým rysem přírody. Soběstačnost, žítí pouze z vlastních zdrojů – k takovým jevům v království přírody nemůže docházet. Všechno je zavázáno všemu kolem, obětováno všemu kolem, vše je na všem kolem závislé. I zde je třeba rozpoznat, že tento princip sám o sobě není ani špatný, ani dobrý. Kočka žije z myši způsobem, domnívám se, nehezky; včely a květiny žijí jedny z druhých způsobem příjemnějším. Parazit žije ve svých hostitelích, podobně ale žije i nenarozené dítě ve své matce. Ve společenském uspořádání, kde chybí zástupnost, nebude vykořisťování a utiskování, nebude v něm však ani dobrota a vděčnost. Je to zřídlo jak lásky, tak i nenávisti, jak utrpení, tak i štěstí. Pokud jsme toto pochopili, uvědomíme si, že „zvrácené“ příklady zástupnosti v přírodě nesmějí zamístit skutečnost, že princip sám o sobě má božský původ.

C.S. Lewis, *Zázraky*, kap. XIV, str. 134-137, 1999, Vydal Návrat domů, P.O. Box 25, 150 06 Praha 56

HCJB vysílání z Quita, Ekvádoru

Od 28.10. 2001 do 30. 3. 2002:

RÁNO: od 6:30 do 7:00 SEČ,

tj. od 5:30 do 6:00 UTC,

(KV) 9 765 kHz v pásmu 31 m.

VEČER: od 21:30 do 22:00 SEČ,

tj. od 20:30 do 21:00 UTC,

(KV) 15 550 kHz, 17 795 a 21 455 v pásmu 19, 16 a 13 m

PROČ NEJSEM VĚŘÍCÍ

Název tohoto zamyšlení jsem si vypůjčila z MF Dnes, rubriky Fórum čtenářů, z něhož chci citovat několik myšlenek. V červenci byly zveřejněny předběžné výsledky údajů statistického úřadu a způsobily menší mediální bombu. Byli jsme informováni o milionovém úbytku věřících za posledních deset let. Nejmarkantnější úbytek věřících přý postihl katolickou církev, ale lepší situace není ani v ostatních denominacích. Ať už jsou důvody úbytku jakékoliv, měly by být výzvou k hlubšímu zamyšlení nás všech, kdo věřícími jsme, ať už se k některé denominaci hlásíme nebo ne. K nám do redakce chodí desítky dopisů věřících, kteří na současnou situaci ve sborech reagují a dost přesně ji popisují. Už se nám stalo, že nám bylo i vytýkáno, že právě tyto dopisy zveřejňujeme. Přála bych si, aby se právě církev, jako nositelka evangelia, sama sebe ptala, k čemu je dnešnímu člověku víra dobrá? Jakou pověst mají křesťané? Jak nás vnímá okolní svět? Jsme opravdu národem bezbožníků? Podívejme se, jak na některé údaje o sčítání obyvatel reagují naši spoluobčané:

• *Registruji různé stesky církví na pokles počtu věřících a nezáměrně mladé generace o víru. Rovněž vysvětlení v poklesu mravních hodnot. A právě tady si dovoluji protestovat. Pro víru nejen v Boha, ale i církev jako takovou totiž potřebuji být přesvědčen o její prospěšnosti. ... Pro mě nemá víra v jakoukoliv církev žádné morální opodstatnění. Věřím, možná naivně, v lidskost, v morálku a snad i pokoru před světem jako takovým.*

MF Dnes, 12.7. 2001,

Názory, Jan Hlinák

Dva citáty z Internetu:

• *Zrušte kostely a věže v Praze, jako Taliban dávné sochy Buddhů. Co zbyde, budou bubliny bytů a kanceláři,*

bez místa, kde se lidé mohou sejít jen tak, s jinými, sami se sebou, s tím, co je uvnitř lidí.

• *Jsem ateista, ale uznávám, že náboženství většina lidí potřebuje z psychologických důvodů, že sklon k víře je zakódován v našich genech, protože náboženství se v evoluci člověka osvědčilo. Náboženství je jedna z iluzí, sice nepravdivých, ale společensky užitečných. Je užitečné nejen pro jednotlivce, ale i pro společnost. Většina lidí nemá geneticky fixován morální kód. Náboženství jej těmto lidem dává. Boj proti náboženství je proto nesmyslný a škodlivý. Amerika je celá nábožensky věřící a její civilizace to dotáhla nejdále. Absence náboženského citění – jakou mám například já – se dá chápat jako genetický defekt, mutace genu, který sklon k víře koduje.*

Jiří Soška, Neviditelný pes

Poslední dobou jsem přečetla několik knih na téma víry, které nevyšly z dílny křesťanů ani teologů. Zaujaly mě. Fedor Gál vydal knihu *Cesty víry*, kde se setkává s desítkou osobností, které se na téma víry vyjadřují. Ve jmenované knize mě zaujal Jan Špáta. Moje setkání s vírou, v němž napsal:

• *Povolání filmového dokumentaristy mě zavazovalo k určité zdrženlivé nestrannosti, která mi ztěžovala přijímat různě, k věření se nablížící se víry, chránila mě před politickými ideologiemi, znemožňovala fandit sportovním klubům i propadat velkým masovým emocím. Myslím si, že nejsem věřící, ale také nejsem nevěřící. ... Rád naslouchám křesťanský orientovaným myslitelům a souhlasím s nimi v názoru na hodnotovou orientaci života. ... Někdy mě napadá, jak by dopadlo srovnání dvou zemí, z nichž by jedna byla kompletně věřící a druhá naopak zcela ateistická. Jaký by byl poměr zla a dobra, jak by to vypadalo s kriminalitou, rozvodovostí, podvody, nespravedlností? A jak s vítězstvím pravdy a lásky nad záští a nenávistí? A jak se stra-*

chem ze smrti a existenciální úzkostí? Podle mého názoru by velkých rozdílů nebylo. V obou společnostech by se rodila určitá část populace, která by, natruc podmínkám, bez jakékoliv logiky, nezávisle na tom, zda v bídě nebo v bohatství, s vírou nebo bez ní, volila duchovněji, zdánlivě méně atraktivní alternativu přístupu k životu. Tento fakt je pro mě největším zázrakem života a jedním ze signálů existence něčeho vyššího, nevysvětlitelného, něčeho, co nás přesahuje a určuje duchovní rozměr jinak živočišného bytí. ... Dodnes nemohu najít uspokojivou odpověď na otázku, proč mi nebylo dáno a čím se to stalo, že jsem do hájemství víry nemohl vkročit. Vždycky jsem si rád s kvalitními věřícími povídal, přitíval se u tepla jejich jistot, ztotožňoval s biblickou moudrostí, záviděl jejich motivaci k radosti, pokoru i fatálnější přístup k životu i smrti. Za věřícího jsem se ale nikdy nepovažoval. Vysvětlení pýchou rozumu bylo pro mě ale vždy nedostatečným a zjednodušujícím. ... Moje zkušenost s církevně věřícími vypovídají paradoxně taky o tom, že jediným tolerovaným hříchem se zdá být obžerství. Ať jsem přišel točit kamkoli do církevní komunity, od hodnostářů po obyčejné ovečky, všude byl kult jídla nepřehlédnutelný. Náboženská víra předepisuje mnohá omezení a zdrženlivost v různých projevech živočišné příslušnosti k přírodě, a proto je asi postoj k jídlu až neuvěřitelně liberální. Můj otec jako církevně nevěřící považoval jakékoliv přejídání (i následně tloustnutí), namaný rohlík máslem, nedojídání a vyhazování jídla za nemravnost a hřích. Trestal nás za něj slohovým cvičením na téma hladovějících bližních a proč nemáme „šeredil“ s Božím darem. Strídmost, zda se mi, se u institucionálně věřících nijak zvlášť nenosí a jídlo a pití jsou „povolenou“ drogou. ... Vždycky jsem měl velkou radost, jestliže jsem potkal moudrého, vědoucího, věřícího člověka – vlastně stejnou radost jsem měl při setkání s moudrým, vědoucím

nevěřícím člověkem. A ti oba, protože jsou moudří, budou usilovat o vyváženost emocí a pragmatických postojů ve vztazích k lidem, k lásce a přátelství, k práci a tvorbě i k ideologiím a virám. ... Ať přemýšlím o víře jakkoliv z kterékoliv strany, dominantním tématem tam pro mě zůstává konečnost života a eventuální možnost jeho pokračování. Můj táta si v deníku napsal: „... Věřím v život věčný, ale nespolehám na něj.“ Já se pokouším věřit v lepší alternativu, ale počítám s horšími.

Cesty víry, nakladatelství G plus G,
Praha 2000

Jak z uvedených ukázek vyplývá, všude kolem nás žijí lidé, kteří mají konkrétní duchovní potřeby, ale jen velmi těžko nacházejí ryzí osobnosti, příklady víry a vyučování, které by měly co říci dnešní době. Dovolím si říci, že Kristova církev – která přežila totalitní režim, ekumenické snažení a vstupuje do nového tisíciletí v duchu velké ekumeny světových náboženství (kterou Tomáš Halík ve své přednášce Náboženství a globalizace charakterizoval slovy „otevřenost vůči všemu pozitivnímu, co uzrálo uvnitř ostatních duchovních tradic“) – nenašla svůj směr a cíl. Křesťanský lid je jako byli Židé bloudící na poušti, když vyšli z otroctví. Svým srdcem zůstáváme dál otroky. I my jsme měli své jistoty a po těch se nám stýská. Jen málokdo počítal s tím, že svoboda má také svá úskali. Dříve za církev rozhodoval někdo jiný, dnes musíme rozhodovat sami za sebe. Za současné neutěšený stav církevního života nemůžeme obviňovat nikoho jiného než sami sebe. Měli bychom přestat hledat vnějšího nepřitele; církev ubíjí vnitřní nepřítel. Naše tvrdost a neochota přimout danou svobodu, mlouvat a odpouštět jedni druhým – za minulost i přítomnost, mnohé přímo odpuzuje. Církev dodnes nepochopila, že nově nabytá svoboda křesťanů se neprojevuje množstvím nabízených programů a veřejných aktivit, ale v našem vztahu

k Bohu a v tom, jak se chováme vůči sobě a k bližním. Církev buduje kavárny a centra volného času. Pěstujeme sporty, visíme na laněch a stojíme na hlavě, hrajeme volejbal, cvičíme aerobik, vymýšlíme letní pobyty, zimní pobyty, vyučujeme jazyky, ... a v konci konců vlastně ožívujeme kolektivního ducha doby z dob komunismu. Pořádáme nejrůznější kurzy, besedy, aktivity – ale vůbec si neuvědomujeme, že se z našich sborů vytrácí evangelium svrchovaného Boha a hříšného člověka – základy na nichž zdravá církev stojí. Nekritizují tyto aktivity, jsou záslužné samy o sobě, ale nemohou být obsahem křesťanského života. Vykazujeme činnost, ale nově obrácení lidé chybí. Po deseti letech svobody vidíme, že množství aktivit na církevní půdě řady věřících neposililo. Tudy cesta k probuzení v církvi zřejmě nevede. Nikde v Božím slově nenajdeme jiný evangelizační program než trpělivé vyučování a službu Božím slovem. Jinak nově oslovení odcházejí zpět do světa a často sebou berou i ty, kdo je oslovili. Mnozí mladí lidé ve sborech nemají ani pojem o základech křesťanské víry. Nedovedou přemýšlet o Božích věcech, jsou duchovně nevědomí. Jejich víra stojí na pisku. Proto jsou v neděli raději na „pláži“, než ve sboru. Někteří věřící živoří ve sborech desetiletí a místo služby ani nehledají. Nemají cíl, neznají radost a potěšení z obecnosti. Mnozí jsou tak znechuceni, že církev nakonec opouštějí. Vina je na nás všech, kdo se nějakým způsobem podílíme na Božím díle.

Ročně dostáváme do redakce kolem 2.500 dopisů. Takový počet představuje jistý průřez světem věřících i duchovních. Následující ukázka je typická:

✉ **Drazí Steigerovi,**

... abyste mi lépe porozuměli, musím něco o sobě napsat. Mám 40 let. Narodil jsem se v katolické rodině a vyrůstal na vesnici, kde v okruhu 15 km nebyl jiný, než katolický kostel. Můj první bližší kontakt s evangeliem byl prostřednic-

tvím radia Monte Carlo. Jejich poselství jsem nechápal, ale líbily se mi písně. Asi už tehdy bylo do mne něco zaseto, i když jsem si to neuvědomoval. Asi po dvou letech, v roce 1986 k nám na skupinku katolické mládeže začal chodit etiopský student. Vedoucí naší skupinky probíral obnovu v Duchu a on byl letniční. Probírali jsme společně Janovo evangelium a postupem času se naše skupinka začala dělit. Mezi tím jsem se oženil. Vzal jsem si katoličku ze skupinky. Chodila tam na přání svojí matky. Nikdy ji to nijak zvlášť nezajímalo. Potom jsem začal chodit do apoštolské církve. Dlouho mi trvalo sblížení se s lidmi ve sboru, ale Pán mě vedl a vede k poznání pravdy. V této církvi jsem přijal křest ponořením. Moji rodiče to velmi těžko nesli. Manželka se na mě dlouho hněvala. Nakonec se s tím smířili. Dokonce tam naše děti chodily do besídky – máme jednu dceru a tři syny. Po přestěhování na Moravu v roce 1997 jsem neměl jasno, kam budu chodit do sboru. Nechal jsem se nalákat na satelitní vysílání „NET“ u Adventistů. Navštěvoval jsem je potom více jak půl roku. Nabídl mi členství ve sboru. K jejich učení jsem měl vážné výhrady, ale více mě odradily podmínky členství. Už jsem se s tím totiž setkal v Košicích v Apoštolské církvi. Nechápu, jak se může v dnešních sborech vytvářet takové duchovní násilí. Totiž dávat podmínky neslučitelné s Písmem.

Delší čas jsem potom nechodil do žádného sboru. Vlastně padala v úvahu pouze Církev bratrská a Českobratrská evangelická. O obou jsem věděl svoje. Vybral jsem si tu druhou, protože jsem se dozvěděl, že v Církvi bratrské převažují letniční a to mě odradilo. V té druhé byla naděje na vytvoření společenství mladších křesťanů. Stal jsem se členem sboru před několika měsíci a již uvažuji, že sbor opustím. Bude to těžké rozhodování. Je mojí chybou, že jsem stavěl na iluzích a na lidech více, než na Pánově vůli. Kromě toho je tu obava, jak to bude působit na mé okolí,

rodinu a na sbor. Prosím Vás, co byste mi mohli poradit? Čekám na brzkou odpověď.

Dopis č. 1334, P. P.

Z uvedeně ukázky vidíme, jak se někteří věřící ztrácejí. Úbytek věřících u nás znamená, že tito lidé mezi námi byli, ale již nejsou. Hlásit se k víře již není móda ani projev svobody.

Díky čtenářům Zápasu o duši jsme se během posledních 11 let setkali s mnoha názory, reakcemi, chvalami i výhradami k učení a praktikám nejrozličnějších denominací. Poznali jsme aktivní věřící z nichž máme obrovskou radost i ty, kteří mají s církví negativní zkušenosti. Z těchto ohlasů a reakcí vidíme, že situace není v našich zemích jednoduchá pro věřící, misionáře, křesťanské pracovníky, ani pro vydavatele křesťanských knih a časopisů. Čím jsme ovečkám bližší, čím více hlubšího biblického poznání přinášíme, tím větší odpor některých církevních pracovníků cítíme. Kdo je viditelný v křesťanské službě, je často terčem nejrozličnějších pomluv a útoků. Jedna z největších ran naší čtenářské obci byl „zákaz“ ZODu a následně „varování“ a plošný příkaz, že ZOD do jejich sborů nesmí. Dodnes čekáme na biblické zdůvodnění takových zásahů spolubratří v Kristu.

Co dodat? Největší úbytek církevního členství není pro nevíru a nezáměr lidí, ale pro vnitřní nesnášenlivost, nemilost a tvrdost, kterou v Církvi jedni vůči druhým chovají. Naše víra se pozná podle ovoce...

To, že Návrat domů právě vydal překlad knihy *Nekončící milost*, považuji za Boží řízení. Věřím, že zkrácená ukázková 15. kapitola „Útěk před milostí“ z této knihy nám všem nastavuje milosrdně zrcadlo, ne abychom se zalíbením obdivovali vlastní dokonalost, ale abychom viděli sami sebe tak, jak nás vidí svět a ti, kdo církví prošli. Modlíme se, aby tato do našich srdcí namlivená a oprávněná kritika přinesla mnoho užitku všem.

- kas -

ÚTĚK PŘED MILOSTÍ

Za svůj život jsem se mnohokrát zblízka setkal se zákonitvím. Pocházím z jižanské fundamentalistické kultury, která se mračila na společné koupání mužů a žen, kraťasy, šperky nebo líčení, tanec, hraní kuželek a čtení nedělních novin. Alkohol byl hříchem silnějšího kalibru, z něhož na člověka dýchal sirný zápach pekelného ohně.

Později jsem studoval na biblické škole, kde děkan v době minisukní stanovil nejkratší povolenou délku sukni pod kolena. Pokud nějaká studentka měla sukni, u níž nebylo jisté, zda její délka vyhovuje tomuto nařízení, musela si před disciplinárním poradcem kleknout, aby mohl zkontrolovat, zda se sukne dotýká podlahy. Ženy měly zakázáno nosit kalhoty. Zato v době senoseče, kdy se vozily na kupě sena, je nosit musely (samozřejmě pod sukňemi), aby se někomu nenaskytl pohoršlivý pohled. Na konkurenční křesťanské univerzitě šli tak daleko, že zakázali nošení puntikových šálů, protože tečky by mohly upoutávat pozornost k „sugestivní“ části těla. I pro chlapce měla naše škola zvláštní pravidla, například přísný zákaz dlouhých vlasů, které nesměly sahát přes uši, a zákaz účesů s vlasy padajícími do obličeje. Scházení chlapců s dívkami bylo přísně regulováno. Již od nižších ročníků školy jsem byl zasnouben, ale se svou snoubenkou jsem se mohl vidat pouze v době večere a nesměl jsem ji políbit ani držet za ruku.

Škola se rovněž snažila monitorovat vztah studentů k Bohu. Brzo ráno zvonek oznámil budiček a čas na ranní chvíli s Bohem. Pokud byl student přistižen, že v té době spí, musel za trest přečíst knihu, jako například *The Christian's Secret of a Happy Life* (Křesťanovo tajemství šťastného života), a napsat o ní referát. (Zajímalo by mě, zda autorita vůbec zvážila dlouhodobé důsledky toho, že studenti museli číst takovou knihu za trest.)

Někteří studenti ze školy odešli, jiní se pravidlům ochotně podřídili, další se naučili hrát divadlo a žít dvojitým životem. Já jsem toto období ve zdraví přečkal částečně díky vzhledu, který jsem získal při čtení klasického díla Ervinga Goffmana *Asylums* (Azyl). Tento slavný sociolog zkoumal řadu „totalitních institucí“, jak je nazval, včetně klášterů, soukromých internátních škol, útulků pro duševně choré, vězení a vojenských akademií. Všechny tyto instituce prosazují dlouhý seznam despoticky stanovených odosobňujících pravidel, jejichž účelem je potlačení individuality a vynucení konformnosti. Všechny tyto struktury představují precizně vyladěný systém nemilosti.

Goffmanova kniha mi pomohla vidět biblickou školu a fundamentalismus obecně jako řízené prostředí, jako subkulturu. Dříve jsem měl vůči této subkultuře hořkost, ale později jsem si začal uvědomovat, že každý vyrůstáme v nějaké subkultuře. Některé (chásidští židé, fundamentalističtí muslimové) jsou ještě zákonitější než kultura jižanských fundamentalistů, jiné (městské gangy, pravice, militantní skupiny) jsou mnohem nebezpečnější; další (subkultura videoher/MTV) se zdají být na povrchu přívětivé, ale mohou být velice zákeřné. Můj odpor vůči fundamentalismu ale ochabl, když jsem přemýšlel o alternativách.

Začal jsem biblickou školu chápat jako určitý druh duchovní akademie West Point: na obou byly vyžadovány vzorné ustlané postele, krátké vlasy a konzervativnější postoje než na jiných školách. Pokud se mi to nelíbilo, mohl jsem jít jinam. Při pohledu zpět mi ale mnohem víc vadí snahy personálu biblické školy ospravedlnit všechna tato tuhá kázeňská pravidla biblickými učeními a Božími zákony. Ve školním řádu, který měl 66 stránek – dělali jsme si z toho legraci, že je to jedna stránka pro každou biblickou knihu – a při bohoslužbách ve školní kapli se děkan a profesoři usilovně snažili podložit vše-

chna tato pravidla biblickými principy. Když jsem musel poslouchat jejich překroucené pokusy odsoudit dlouhé vlasy u mužů, vělo to ve mně jako v kotli. Věděl jsem, že Ježíš a většina ostatních biblických postav, o nichž jsme se učili, pravděpodobně nosila delší vlasy než my a k tomu ještě sčesané do oblíčeje.

Musím ale objasnit, že dnes jsem za tento přísný fundamentalismus v mnoha ohledech vděčný, protože mě možná uchránil před zbytečnými problémy. Striktní zákonitvím vymezuje užší prostor pro slušné chování a přitahuje mantinely bližší k sobě: mohli jsme jít pokradmu do kuželkárny, ale nikdy by nás nenapadlo dotknout se líkeru, natož pak drog. Ačkoli v Bibli nenalézám nic proti cigaretám, jsem rád, že mě fundamentalismus odradil od kouření ještě dřív, než před nim začal vedoucí amerického úřadu pro zdravotnictví z titulu své funkce veřejně varovat.

Zkrátka nevádí mi tolik konkrétní pravidla, jako spíš forma jejich prezentace. Dlouhou dobu ve mně přetrvával výrazný pocit, že dodržováním těchto vnějších pravidel se zalíbím Bohu; co víc, že si jimi získám Boží lásku. A trvalo mi mnoho let, než se mi podařilo oddělit evangelium od kultury, v níž jsem se s ním seznámil. Je smutné, že mnozí z mých přátel se nakonec vzdali veškerého úsilí a hledání a nikdy se jim nepodařilo překonat překážky na cestě k Ježíši, které jim do cesty postavila církev svou malicherností.

Upřímně řečeno váhám, zda je dobré psát o nebezpečích zákonitvím v době, kdy jak církev, tak společnost očividně zaměřily přesně opačným směrem. Současně ale neznám nic, co by pro milost představovalo větší hrozbu. Zákonitvím může „fungovat“ v institucích, jako je biblická škola nebo námořní jednotky. Ve světě nemilosti má přísně odstupňované společenské zavržení značnou moc. Ale stále je tu hrozící, nevypočitatelná daň: ve vztahu s Bohem je nemilost k ničemu. Uvědomil

jsem si, že zákonictví s jeho snahou o dosažení falešné čistoty je v podstatě složitým schématem, který člověku umožňuje vyhnout se milosti. Můžete znát zákon zpaměti, aniž byste pochopili jeho podstatu.

Při studiu Ježíšova života mě neustále překvapuje jedna věc: nejvíce Ježíše dráždila a zlobila skupina, které se přinejmenším navenek nejvíce podobal. Biblisté se shodují v tom, že svým profilem se Ježíš velice blížil farizeům. Dodržoval tóru nebo Mojžišův zákon, citoval výroky předních farizeů a často se ve veřejných diskusích stavěl na jejich stranu. A přece byli farizeové terčem jeho nejostřejších útoků. „Had!“ nazval je. „Plemeno zmijí! Blázni! Pokrytci! Slepi vůdcové! Obilné hroby!“

Co vyprovokovalo tyto útoky? Farizeové měli mnoho společného s lidmi, které by moderní tisk označil za „Bibli ozbrojené fundamentalisty“. Oddali se následování Boha, odevzdávali přesné desátky, dodržovali i ta nejneopatrnější nařízení tóry a vysílali misionáře ve snaze získat nové učedníky. Na rozdíl od relativistů a sekularistů prvního století lpěli na tradičních hodnotách. Zřídka kdy se někdo z nich dopustil sexuálního hříchu nebo násilného zločinu, takže vlastně byli vzornými občany.

Ježíšovo ostré odmítání farizeů ukazuje, jak vážně vnímal toxickou hrozbu zákonictví. Jeho nebezpečí jsou prchavá, kluzká, těžko se na ně poukazuje, a to jsem kvůli nim propátrával celý Nový zákon – obzvláště 11. kapitola Lukášova evangelia a 23. kapitola Matoušova evangelia, kde Ježíš farizeje morálně rozpitval. Proč se o tom všem vlastně zmiňují?

Dějiny křesťanství dokazují, že křesťané někdy farizeje v jejich extremismu ještě překonali. Mniši ve čtrnáctém století žili o chlebu, vodě a soli. Jeden z nich vymyslel celou tak malou, že se musel sehnout až do pasu, aby do ní mohl vejít; jiný strávil deset let v kruhové kleci. Poustevníci žili v lesích a živili se divokými rostlinami a kořínky. Někte-

ří nosili pouze bederní roušku z trnů. Simeon Stilites zvedl laťku extremismu do nadpozemské výše: sedmatřicet let žil na vrcholu sloupu a 1244 krát denně si lehal tvář k zemi.

Křesťané ve Spojených státech, baště svobody a pragmatismu, praktikují vlastní projevy extremismu. Sekty jako Shakefi zakazovaly manželství a pohlavní styk (což bylo zárukou jejich zániku). Slavný obrozenec Charles Finney nepil kávu a čaj a trval na tom, aby škola Oberlin College, kterou založil, zakazovala požívání pochutin jako pepří, hořčice, olej a ocet. Celkem nedávno jeden můj přítel kázal na pohřbu mladého adventisty sedmého dne, který zemřel hladem v důsledku iracionálních obav z toho, které potraviny je povoleno jíst.

My se těmto projevům extremismu smějeme nebo nad nimi pláceme, případ od případu, ale musíme uznat, že takové sklonky jsou nemilosrdnou součástí našeho dědictví. Ovšem celosvětově dochází k posunu situace, takže „křesťanský“ západ je dnes proslulý spíš morálním úpadkem než extrémním zákonictvím. Na druhé straně některé muslimské země zaměstnávají mravnostní policii, jejíž příslušníci bijí ženy, které se odváží řídit automobil nebo vyjít na veřejnost bez závoje. A v izraelských hotelích jsou nainstalovány „sabatové“ výtahy, které v sobotu automaticky zastavují v každém poschodí, aby ortodoxní Židé nemuseli mačkat tlačítka, což by byla nepřipustná práce.

Kyvadlo však létá ze strany na stranu a v některých křesťanských skupinách je extremismus opět na vzestupu. Tam, kde zákonictví zapustí kořeny, za čas vyrazí trnité větve extremismu. Zákonictví představuje plíživé nebezpečí, protože nikdo se obvykle za zákoníka nepovažuje. Vlastní pravidla se vždycky zdají být naprosto nezbytná, zatímco pravidla jiných lidí jsou v našich očích neopodstatněná a zbytečně přísná.

♦ ... Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kminu, a nedbáte na to, co

je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat. Slepi vůdcové, cedíte komára, ale velblouda spolknete! (Matouš 23:23,24)

Ježíš nekritizoval farizeje za extremismus samotný – pochybuji, že mu opravdu záleželo na tom, co jedí a kolikrát si myje ruce. Nemohl však přehlédnout, že k stejnému extremismu nutili druhé a že se soustředili na nepodstatné věci, zatímco věci podstatné zanedbávali. Titlž učitelé, kteří dávali desátky z kuchyňského koření, se nedokázali poctivě postavit k otázkám nespravedlnosti a útlaču v Palestině. A když Ježíš uzdravil nemocného v sobotu, jeho kritikům zjevně záleželo mnohem víc na dodržení protokolu než na nemocném člověku.

Ta nejhorší stránka zákonictví se projevila při Ježíšově popravě: farizeové se usilovně snažili vyhnout Pilátovu paláci, aby se neposkvřili před slavností přesnic. Navíc ukřižování zařídili tak, aby při něm nedošlo k narušení jejich pravidel pro sabat. Tak byl největší zločin v historii lidstva spáchán za přísného dodržování malicherných zákonických nařízení.

Můj přítel Terry Muck studoval v rámci Fulbrightova stipendia zákonictví mezi buddhistickými mnichy na Sri Lance. Všichni tito mniši se dohodli, že budou dodržovat 212 Buddhových pravidel, z nichž mnohá již byla zastaralá a nepraktická. Terry se divil, jak mohou mniši uvést do souladu potřebu žít v moderním světě s dodržováním starověkého zákonického kodexu. Například Buddha stanovil, že žádný mnich nesmí nosit peníze, a přece Terry pravidelně pozoroval mnichy, jak platí jízdné v městských autobusech. „Dodržujete všech 212 pravidel?“ zeptal se jich „Ano.“ „Nakládáte s penězi?“ „Ano.“ „Víte o pravidle zakazujícím nakládání s penězi?“ „Ano.“ „Dodržujete všechny zákony?“ „Ano.“

Jiné pravidlo zakazovalo jíst po poledni, protože mniši žili z darů a Buddha

nechtěl, aby jeho následovníci zatěžovali hospodyně. Moderní mniši toto pravidlo obešli tak, že každý den v poledne zastaví hodiny a po večeři je opět nastaví správně.

Použil jsem příklady z buddhismu, ale podle mých zkušeností je pokrytectví jedním z nejčastějších důvodů, proč lidé odmítají křesťanství. Křesťané vyznávají „rodinné hodnoty“, ale z některých studií vyplývá, že si půjčují porno filmy, rozvádějí se a zneužívají své děti v přibližně stejném rozsahu jako kdokoli jiný.

Zákonictví již svou podstatou podporuje pokrytectví, protože definuje soustavu chování, jimiž je možno zakrýt, co je uvnitř. Na biblických školách nebo křesťanských táborech se každý naučí tvářet „duchovně“. Důraz na vnější projevy člověku tento podvod usnadňuje; umožňuje mu přizpůsobit se a zároveň potlačit nebo skrýt vnitřní problémy. Mnoho let po dokončení studia na biblické škole jsem se dozvěděl, že někteří z mých spolužáků trpěli hlubokým duševním trápením – depresemi, homosexualitou, závislostmi – které za celou dobu studia nevyplavaly na povrch. Všichni se snažili přizpůsobit se obecně přijatelnému chování.

Jedna z novozákonních pasáží, která vás určitě povede k vystrážlivosti, a jedna z mála, která ukazuje na přímý trest, je v 5. kapitole Skutků v příběhu Ananiáše a Safíry. Tento pár udělal velmi dobrý skutek. Prodali část svého majetku a značnou část zisku věnovali církvi. Pouze jedinou věc udělali špatně: aby vypadali duchovněji, předstírali, že církvi věnovali všechno, co za prodané pole utržili. Jinými slovy, tvářili se duchovněji, než byli. Následovala tvrdá reakce, z níž je zjevné, jak vážně Bůh vnímá pokrytectví.

Znám pouze dvě alternativy k pokrytectví: dokonalost nebo poctivost. Jelikož jsem se nikdy nesetkal s člověkem, který miluje Hospodina svého Boha celým svým srdcem, celou svou myslí a duší a který miluje svého bližni-

ho jako sebe sama, nepovažují dokonalost jako realistickou alternativu. Pak nám zbývá už jen jediná možnost, tedy poctivost, a ta vede k pokání. Bible ukazuje, že Boží milost může překrýt jakýkoli hřích včetně vraždy, nevěry nebo zrad. Ale samozřejmě milost je nutno přijmout, zatímco pokrytectví naší potřebu milosti zakrývá. Po stržení masek se pokrytectví jeví jako propracovaná lest, která nám umožňuje vyhnout se milosti.

Ježíšova kritika se soustředí na to, co zákonitci provádí s člověkem, který dodržuje zákon: podporuje pýchu a soutěživost. Místo aby usilovali o vytvoření spravedlivé společnosti, která by byla světlem pro pohany, se farizejové hnidopišsky soustředili na konkurenční zápasy mezi sebou. Zaslpení snahou oslnit jeden druhého svou duchovní gymnastikou ztratili kontakt se skutečným nepřítelem i se zbytkem světa. „Ochraňuj nás od bláhových vydanosti a svatých s utrpenými tvářemi, ó Pane,“ modlila se Terezie z Ávily.

Jako zákoník v rekonvalescenci si musím stále připomínat, že farizeum nevedlo dodržování závazků zákona, přestože byla velmi přísná. Koneckonců stále vymýšleli nová pravidla. Farizeové totiž vnímali přísnost jako prostředek k úspěchu a dosažení společenského postavení. Ježíš jejich pýchu odsuzoval a stejně tak odsuzoval jejich pomýlenou duchovnost, jež některé hříchy zařadila do kategorie přijatelných (nenávisť, materialismus, žádosťivost, rozvod) a jiné do kategorie nepřijatelných (vraždy, cizoložství, porušování pravidel soboty).

My křesťané máme vlastní kategorie „přijatelných“ a „nepřijatelných“ hříchů. Dokud se vyhýbáme křiklavým hříchům, připadáme si, že jsme na tom duchovně dost dobře. Problém je v tom, že naše pojetí „křiklavých“ hříchů se stále vyvíjí a mění. Ve středověku bylo účtování úroků považováno za nemorální, a to až do takové míry, že tuto špinavou práci museli dělat Židé. Dnes křesťané ve svobodě používají kreditních karet,

hypoték na koupi domu a otevřeně investiční fondy bez sebemenších pocitů viny. Seznam sedmi smrtelných hříchů zahrnoval obžerství, závist a duchovní lenost nebo „melancholii“, což je chování, jemuž dnes sotva kdo věnuje jediné kázání.

Během viktoriánského období byly na vrcholu žebříčku – nebo na dně – podle toho, jak se na to díváte, sexuální hříchy, a to do takové míry, že slovo „nemorálnost“ se stalo jejich synonymem. Za mého dětství byly na předním místě seznamu rozvod a pití alkoholu. Dnes jsou v moderních evangelikálních církvích pravděpodobně na vrcholu žebříčku potraty a homosexualita.

Ježíš měl k hříchu zcela odlišný přístup. Nerozděloval hříchy na významné a méně významné, ale ukazoval svým posluchačům na dokonalého Boha, před nímž jsme všichni hříšníky. Nikdo z nás nemá jinou naději než v Boží milosti. Izajáš to podal zcela naturalisticky: „Jako nečisti jsme byli všichni, všechna naše spravedlnost jako poskvrněný šat.“

Je v tom kus ironie, že ti, kdo se dopouštějí křiklavých a očividných hříchů, mají v otázce milosti určitou výhodu. Spisovatel Graham Greene říkal, že kdykoli sklouzl do nějaké nemorálnosti, jeho víra zesílila, protože potom šel do kostela a v zoufalství vyznával svůj hřích. Neměl se na co vymlouvat, neměl čím obhájit své chování.

Tutéž myšlenku zdůrazňuje Ježíšův příběh o marnotratném synovi. Marnotratný syn se neměl nač odvolat. Neměl nic, nač by mohl být hrdý a z čeho by mohl pramenit duchovní pýcha. Podle všech duchovních měřítek selhal a neměl teď nic, o čem by se mohl opřít. Zbývala mu jen milost. Bůh nabízel tutéž lásku a odpuštění ctnostnému staršímu bratru, ale ten byl příliš zaměstnán srovnáváním sebe sama s nezodpovědným sourozencem, což mu zabránilo vidět se v pravém světle. Řečeno slovy Henryho Nouwena: „Zahořklému svatému je tak obtížné poukázat na

jeho ztracenost před Bohem právě proto, že je tak těsně propojena s jeho touhou být dobrý a ctnostný.“ Nouwen vyznal:

Z vlastního života vím, jak pilně a usilovně jsem se pokoušel být dobrým, přijatelným, příjemným a vhodným příkladem pro ostatní. Vždy jsem se snažil vyhnout léčkám hříchu a neustále jsem se bál, že bych mohl podlehnout pokušení. Ale s tím vším se pojiil určitý pocit důležitosti, moralistické zaujetí, dokonce špetka fanatismu, kvůli nimž pro mě bylo stále obtížnější, abych se v Otcově domě cítil skutečně doma. Ztrácel jsem svobodu, spontánnost, hravost... Čím víc přemýšlím o starším synovi v mém nitru, tím víc si uvědomuji, jak hluboce je tato forma ztracenosti zakořeněná a jak těžké je vrátit se odtud domů. Návrat z bíd hříchu a nemorálnosti se zdá o tolik snazší než návrat z chladného hněvu, který se zakořenil v nejskrýtejších koutech mého já.

Duchovní hrátky, do nichž se mnohdy pustíme s naprosto poctivým úmyslem v srdci, nás mohou vytrvale odvádět od Boha, protože nás odvádějí od milosti. Vstupní branou k milosti je totiž pokání, nikoli správné chování nebo dokonce svatost. A opakem hříchu je milost, nikoli ctnost.

Pro případ, že by Ježíšova kritika zákonitci nebyla dostatečně zdrcující, přidal apoštol Pavel další fundamentální stížnost. Právě v tom, k čemu mělo zákonitci vést – povzbuzení k poslušnosti – naprosto hanebně a zásadně selhává. Někákým podivným překroucením dochází k tomu, že každá soustava přísných pravidel nakonec člověku stejně jen vnukne další myšlenku na porušování zákonů. Pavel vysvětluje: „Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádosťivost, kdyby zákon neřekl: 'Nepožádáš!' Hřích použil tohoto přikázání jako příležitosti, aby ve mně probudil všechnu žádosťivost; bez zákona je totiž hřích mrtev.“ Z některých průzkumů vyplynulo, že tento princip je skutečně platný. Lidé

vychovaní v striktních denominacích mají třikrát větší dispozice k alkoholismu.

Vzpomínám si na Augustinovo vyprávění o tom, jak krádí hrušky. On a jeho kamarádi měli dostatek mnohem kvalitnějších hrušek, ale cítili povinnost podnikat nájezdy na sousedovy stromy jen proto, aby porušili lidské varování před krádeží hrušek. Jelikož jsem strávil čtyři roky na škole, jejíž chod se řídil řádem v rozsahu 66 stránek, dokážu toto podivné chování pochopit. Naučil jsem se bouřit díky neustálému přísněmu napominání a varování před vzpourou. Částečně z nezralosti jsem cítil neustálé pokušení vzepít se požadavkům autorit prostě proto, že šlo o vynucované požadavky. Nikdy jsem netoužil po bradce, dokud jsem si ve školním řádu nepřečetl nařízení o jejím zákazu.

„Čím jemnější je síť utkaná, tím více má děr,“ napsal katolický teolog Hans Küng. Jelikož slibil, že bude věrně plnit 2414 nařízení římskokatolického kanonického zákona, jednoho dne si uvědomil, že místo práce na šíření evangelia bude veškerou svoji energii věnovat plnění nebo obcházení všech těchto pouček. Pro ty, kdo se nebouří, ale upřímně se snaží veškerá pravidla dodržovat, má zákonitci přichystanou jinou past. Pocity selhání mohou způsobit dlouhotrvající jizvy studu. Martin Luther jako mladý mnich strávil až šest hodin propátráváním zákoutí svého vědomí ve snaze vyznat všechny hříchy, kterých se během uplynulého dne mohl dopustit. Luther napsal:

„Ačkoli jsem žil jako mnich bezúhonně, cítil jsem se jako hříšník a měl jsem před Bohem nesmírně obtížené svědomí. Bylo mi zatěžko věřit, že ho můj život může uspokojit. Toho spravedlivého Boha, který trestá hříšníky, jsem nejen nemiloval, dokonce jsem si ho ošklivil. Byl jsem dobrý mnich a dodržoval jsem pravidla svého řádu tak striktně, že pokud vůbec kdy mohl nějaký mnich dojít do nebe na základě do-

držování klášterní kázně, pak jsem to byl já. Všichni mi souvěrci z kláštera by mi to potvrdili... A přece mi mě svědomí neposkytovalo jistotu. Stále jsem pochyboval a říkal si: „Tohle jsi neudělal dobře. Nebyl jsi dost zkroušený. Tohle jsi nevyznal.“

Robert Farrar Capon říká, že církev „se tak usilovně snaží vstoupit nám strach z chyb, že z nás vytvořila něco jako špatně vedené studenty hry na klavír: přehráváme své písničky, ale hudbu samotnou v podstatě nevnímáme, protože se ze všech sil soustředíme na techniku, abychom se vyhnuli trapasům a malérům“. Já teď slyším tóny milosti a smoutím se kvůli svým přátelům, kteří je neslyší.

Uběhlo několik desetiletí a já se na svou zákonickou výchovu dívám poněkud rozpačitě. Vážně si myslím, že Bohu je úplně jedno, zda nosím nebo nenosím knír, stejně jako je mu fuk, zda si kalhoty zapínám na zip nebo na knoflíčky. Když jsem studoval na biblické škole, potkal jsem lidi, kteří se pevně drželi pravidel, ale minuli Boha, a také lidi, kteří porušovali pravidla a minuli Boha. Nejvíce mě ovšem tíží, že existuje skupina lidí, kteří se stále domnívají, že Boha minuli, protože nedodržovali pravidla. Takoví nikdy nezaznamenali vzácnou melodii evangelia milosti.

Psal jsem o zákonictví částečně kvůli svým vlastním bolestivým zkušenostem a částečně proto, že podle mě představuje pro církev velmi silné pokušení. Zákonictví je jako striptérka vedle cesty víry, která nás svádí na snazší odbočku. Škádli nás a slibuje některé užítky víry, ale nedokáže poskytnout to, na čem nejvíce záleží. Jak Pavel napsal tehdejší zákoníkům: „Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého.“

Zákonictví vypadá na první pohled náročné, ale skutečná svoboda v Kristu je ještě náročnější. Je poměrně snadné nevráždit, ale těžké přinášet lidem lásku; je snadné se nevyspat s manželkou

svého bližního, ale je těžší udržovat zdravé manželství; je snadné platit daň, ale těžší sloužit chudým. Když žijí ve svobodě, musím být otevřený vedení Ducha. Mnohem víc vnímám to, co jsem zanedbal, než to, čeho jsem dosáhl. Nemohu se jako pokrytec schovávat za maskou vnějších projevů ani se nemožu schovávat za srovnávání s jinými křesťany, které by mi můj údel ulehčilo.

Jednou jsem četl, že v poměru k velikosti je povrch země hladší než povrch kulečnickové koule. Výška hory Mount Everest a hloubka průřev Tichého oceánu jsou pro obyvatele planety velmi působivé. Ale z pohledu Andromedy, dokonce i z Marsu, již tyto rozdíly nejsou vůbec důležité. Tak se dnes dívám na malicherné rozdíly v chování mezi křesťanskými skupinami. Ve srovnání se svatým a dokonalým Bohem se i Mount Everest náboženských pravidel podobá krtině. Neziskáš Boží přijetí, když na ni vyšplháš: musíš ho přijmout jako dar.

Ježíš zcela neomylně hlásal, že Boží zákon je tak dokonalý a absolutní, že nikdo jeho dodržováním nemůže získat spravedlnost. Na druhou stranu Boží milost je tak obrovská, že se o to ani snažit nemusíme. Zákonci se ze všech sil snaží dokázat, jak si Boží lásku zaslouží, a přitom jim uniká celý smysl evangelia, že totiž láska je Hospodinův dar lidem, kteří si ji nezaslouží. Hřích se nevyřeší dodržováním co nejprísnejšího kodexu chování. Řešení tkví v poznání Boha.

*Philip Yancey, Nekončí milost,
Ukázka z 15. kapitoly
redakčně kráceno. Vydal Návrst
Knihu co nejvíce doporučujeme*

*„Ale já na to nic nedbám, ani si necením své duše víc, než abych s radostí dokončil svůj běh a službu, kterou jsem přijal od Pána Ježíše: abych vydával svědectví evangelium Boží milosti.“
(Skutky 20:24)*

PŘÍTEL EVANGELIA:

„Člověk pokoje“

Misionáři objevují biblický přístup k evangelizaci, jenž je často opomíjen: najdete „člověka pokoje“. Když Ježíš vyslal sedmdesát učedníků, aby kázali dobrou zprávu, přikázal jim:

♦ *Když vejdete do některého domu, řekněte nejprve: 'Pokoj tomuto domu!' A přijmou-li pozdrav pokoje, váš pokoj na nich spočine... V tom domě zůstaňte, jezte a pijte, co vám dají... Nepřecházejte z domu do domu... uzdravujte nemocné a vyřídte jim: 'Přiblížilo se k vám království Boží.' (Lukáš 10:5-9)*

Dříve, než začnete evangelizační práci na novém místě, hledejte „člověka pokoje“. Bůh často používá místního člověka, který uvede misijní pracovníky do jinak nepřístupného prostředí a vytvoří otevřenost vůči zvěsti evangelia. Výsledkem je vznik stovek sborů na místech, kde evangelium nikdy předtím nebylo kázáno.

Misionáři Jižních baptistů v Asii objevili moc této rady poté, co vstoupili za pomoci takového člověka do nepřátelské a evangelium nezasažené vesnice. Modlili jsme se: „Bože, víme, že ty zde konáš své dílo, jinak bychom tu nebyli. Potřebujeme člověka pokoje, který by se nás ujal, abychom věděli, že máme jít dál a že naše cesta do vesnice je bezpečná.“ Přišli jsme do centra vesnice, kde byla studna. Najednou k nám přistoupil neznámý muž se slovy: „Už jste jedli?“ Odpověděli jsme: „Ještě ne.“ Řekl: „Pojďte do mého domu.“ Jmenoval se Li a byl tím člověkem pokoje, kterého jsme hledali. Li je nasýtl a pak je osobně představil zatvrzelému náčelníkovi vesnice, jenž mohl kdykoliv přikázat cizince zabít. Li řekl náčelníkovi, který byl nemocen, že Bůh nově přichozích „je velký Bůh a oni se za tebe mohou modlit.“ Modlili se a náčelníkovi se ulevilo. Brzy se stal i on člověkem pokoje. Otevřel své srdce evangelium a s ním naslouchala i celá vesnice.

Kdo může být

muž nebo žena pokoje?

Podle Thomá Wolfa, hlavního propagátora tohoto způsobu evangelizace, který vyučuje na teologickém semináři (Golden Gate Baptist Theological Seminary), je můžeme poznat podle tří „R“ ve třech anglických slovech. Osobnost pokoje je:

1. Receptive – je vímavá k evangelium.
2. Reputation – těší se všeobecné vážnosti rodiny a společnosti, aby zvěst evangelia získala náležitou pozornost.

3. Refers – osobně představí posly dobré zprávy širší veřejnosti.

Například římský setník Kornélius byl takovou osobností. Byl to „*muž spravedlivý, který věř v jediného Boha a má dobrou pověst u všeho židovského lidu*“ (Sk 10:22). Povzbuzen viděním od Boha pozval Petra do svého domu, vřele ho uvítal a svolal svou rodinu a přátele, aby vyslechli apoštolova slova. Závěr: Kornélius, jeho rodina a mnoho dalších uvěřili a byli pokřtěni. Wolf tvrdí, že Kornéliova „sféra vlivu“ – „oikos“, jak to nazývá řecký Nový zákon – byla běžným způsobem postupu prvňáček evangelistů.

Michael Green, autor knihy *Evangelizace v rané církvi*, zastává názor, že oikos „skládající se z pokrevních svazků, otroků, společníků a přátel, byl jednou z bašt řecko-římské společnosti. Křesťanství misionáři učinili z každého domu, z něž ho jen mohli udělat, dobře promyšlený výchozí bod pro získávání dalších následovníků, takže tento dům byl jako maják, z něhož mohlo evangelium osvětlovat okolní temnotu.“ Dnes podobné majáky také svítí na mnoha místech světa.

Oblast jedné skupiny obyvatel v Indii byla známa dlouhou dobu jako „hřbitov misionářů“. Za posledních let se místo stalo doslovným hrobem pro nejméně šest křesťanských mučedníků. Misijní tým se nevzdal, a místo toho připravoval další pracovníky, kteří by mohli pokojně vejít do vesnice. Modlili se a hle-

dali člověka pokoje. Když takového člověka nenašli, opustili vesnici. Když se jim podařilo najít člověka pokoje, navázali s ním osobní vztah, sdíleli se o Kristu v rámci přirozené sítě vztahů v rodině a s jeho přáteli. V následujících letech byly mezi tímto národem založeny stovky sborů.

Nicméně ne každý „přítel evangelia“ se stane věřícím. Wolf ve své studii dále identifikuje „člověka dobré vůle“. Člověk pokoje je připraven přijmout evangelium a následovat Krista jako Pána, oproti tomu „člověk dobré vůle“ „Krista nepřijímá hned a možná ho nepřijme nikdy“, vysvětluje Wolf. Avšak obvykle je dostatečně vlivnou osobností, která pozná přínos toho, co evangelium nabízí, a stává se jeho „ochráncem, podporovatelem a tím, kdo připravuje cestu v rámci své pravomoci“.

Například náčelník Some Emmanuel, důležitý vůdce národa Dagaari v Africe, pozval misionáře Jižních baptistů Lynna Kennedyho, aby sdílel evangelium ve dvaceti vesnicích, jimž vládne. Sám se sice ještě Kristu neodevzdal, ale vyzval svůj lid, aby naslouchal tomu, kdo „mluví pravdu“.

Člověk dobré vůle je „ochránce, který umožňuje, aby se věci daly do pohybu“, poznamenal David Garrison, který se v Radě Jižních baptistů pro mezinárodní misii zabývá strategií misie. Člověk pokoje je „někdy ve skutečnosti první konvertita, který se stane vůdcí osobností církve“. Ať tak či onak, dobrá zpráva se šíří mezi lidmi celé komunity. Žalm 37,37 zaslubuje:

♦ *Přidržuj se bezúhonného, hled' na přímého; pokojný muž bude mít potomstvo.*

Výraz potomstvo může zahrnovat i spasení mnoha lidí.

Erich Bridges, Richmond, Virginia

Radio HCJB můžete poslouchat v mnoha světových jazycích na Internetu. Český a slovenský vysíláme denně od 6:30 do 7:00 a od 21:30 do 22:00 <http://www.hcjb.cz/>

NAPSALI JSTE NÁM

Nejdříve chceme poděkovat dvěma pisatelům z řad Církve adventistů za kultivované a věcné připomínky týkající se svěcení soboty:

✉ ... Mrzí mne, že jste v uvedeném článku tak suverénně a výslovně ztožnil postoj důsledných sabatistů, jak je nazýváte, s konkrétními denominacemi, konkrétně také s Církví adventistů s.d. (jejímž jsem členem) a to, jak jste toto společenství (a další) charakterizoval. Nepochybuji o tom, že důsledný sabatismus, tak jak jej popisujete, existuje. V této podobě však rozhodně není učením CASD. Adventisté nezachovávají sobotní odpočinek pouze proto, že je to napsáno v Písmu, že tak říká neměnný a nejvyšší Boží mravní zákon. Nejsou těmi, kteří se snaží tento Boží zákon zachovat a jeho břemeno unést. Adventisté ve svém postoji zdůrazňují všechny tyto významy soboty:

1. Trvalý památník stvoření (Ex 20,11)
 2. Symbol vykoupení, který ukazuje až ke Kristu (Dt 5,15)
 3. Znamení posvěcení – toho, co Bůh činí v člověku (Ex 31,13, Ez 20,20)
 4. Znamení věčnosti (Zj 14,12)
 5. Čas pro společenství (Gn 1,24)
 6. Znamení ospravedlnění z víry (pozor – právě že ne ze skutků!)
 7. Symbol odpočínání v Kristu (Žd 4,10)
- Sobota má pro nás jasný christologický rozměr. Vůbec tu nejde o lidskou snahu cokoliv dodržet.

... Myslím, že pokud by Církev adventistů toto poselství Pisma představovala pouze tímto způsobem, jakým jste se o to jejím jménem pokusil Vy, odmítl bych být jejím členem, natož kazatelem. Ano, já svátím sobotní den (jako důslední sabatisté), ale také a především s radostí odpočívám v té pravé skutečnosti, již je Kristus (jako reformovaný sabatisté i sabatisté naplněného slibu) Obsah a forma je tu vyvážená. ... Myslím, že jste ve svém článku poškodil jméno této denomina-

ce a měli byste na tuto skutečnost reagovat.

S pozdravem,

Mgr. Jiří Tomášek, kazatel CASD

Bratře Tomášku, je mi líto, že máte námitky k mému článku. Znovu se omlouvám za název „důslední sabatisté“ vždyť jsem nazval všechny křesťany „sabatisty“. A slovo „důsledný sabatista“ je poklona, ne pohanění. Kalendářní důslednost soboty je pro CASD nevyhnutelná, jinak by zbyla jen „Církev adventistů – CA“ a „SD – sedmého dne“ by odpadlo. Tu důslednost obdivuji, protože je-li desatero opravdu neměnným a nejvyšším Božím absolutem, dosud zjeveným člověku, potom je CASD jediná církev, která dodržuje odpočinek v ten kalendářní den který určil Bůh. Myslím, že jsem slovem „důsledný“ nepřehnal. Nabídl jsem dvěma svým bratrům v Kristu z CASD toto – jestliže kalendářní aspekt soboty není tak důležitý, pak já půjdu v sobotu k vám a v neděli na výlet, a příští víkend vy půjdete v sobotu na výlet a v neděli k nám. Odpověď znáte – skutečný věřící z CASD by na to nikdy nepřistoupil což s obdivem respektuji, akceptuji a chápu. Vše, jak jsem napsal, se odvíjí od teologie. Desatero je totiž pro CASD Boží mravní absolut. Pro sabatistu naplněného slibu je však absolutním zákonem Kristus – ne desatero. Desatero i s jeho znamením – sabatem byl absolutní pro starozákonní Izrael. Pro Duchem svatým naplněnou Církev, pro nově stvoření a nového člověka v Kristu, je desatero nedostupující. Jen jeden příklad z mnoha: Starozákonní přikázání „nesesmlíniš“ dodržuji stejně dobře jako farizeové a věřící staré smlouvy, ale v Ježíšově přikázání, že se nepodívám na cizí ženu chtivě, propadám – a tak mám Jeho Milost neustále před očima... Christologický rozměr soboty CASD jsem nepopřel, napsal jsem: „Skutečně se snaží nepracovat, učit se o Bohu, a být v Kristu.“ V článku na který jste odpověděl nešlo o CASD, ale o ucelenou představu čty-

řech hlavních postojů křesťanů ve vztahu ke čtvrtému přikázání desatera. Váš dopis vyžaduje mnohem obsáhlejší reakci, i když základ byl již položen.

Váš v Kristu, Pavel Steiger

✉ V Zápase o duši r. 67/2000 jste uveřejnili můj dopis (č.1757). V době napsání tohoto dopisu jsem prožívala velkou osobní krizi, kterou jsem řešila rozvodem se svým manželem a rozchodem se svou církví. ... Chci zdůraznit, že jsem vůbec nepočítala s tím, že můj dopis zveřejníte. Kdybych to byla tušila, pravděpodobně bych volila slova poněkud uvážlivěji a střízlivěji. ... Chtěla bych se touto cestou omluvit všem svým bratrům a sestrám v Církvi adventistů sedmého dne, jejichž pověst jako církve jsem svým dopisem poškodila. ... Přeji si, aby mi bylo dopřáno, abych se alespoň v závěru svého zpackaného života mohla stát opět členkou této církve. ...

Budu velice ráda, když tento můj dopis uveřejníte a když mé sestry a moji bratři z této církve, které můj předcházející dopis zranil, si budou moci přečíst i toto mé vyznání.

Děkuji. Vaše J.T. Morašice

Čtenářce se omlouváme za zveřejnění dopisu. Až doposud jsme považovali dopisy, které do redakce dostávajíme a jsou plné otázek a hledání odpovědí v otázkách víry a věrouky za věc veřejnou. Vaše dopisy jsou pro nás indikátorem vnitřních potřeb věřících.

✉ Mili Steigerovi

vždycky, když si dočteme Váš časopis, říkáme si: „Musíme jim určitě napsat.“ Ale to asi znáte, všechno je důležité, času málo a tak to odsouváme až hanba. Pokaždé máme chuť poděkovat a napsat něco moc a moc hezkého. V každém čísle se najde něco, co nás rozzlobí a o čem pak doma dlouho diskutujeme. Mnohdy nacházíme předměty, o kterých jsme už dříve přemýšleli a došli k podobným závěrům. Moji manželku např. velmi oslovil článek „Rado-

vat se, když jsme na dně", protože přišel v pravou chvíli s tím pravým slovem a Pán si jej použil.

Pak jsme vděční za článek o homosexualitě, protože víme, že ani mnozí křesťané nemají v této věci jasno a podléhají současně mohutné propagandistické kampani ve sdělovacích prostředcích, za kterou, jak si myslíme, stojí lobbistické skupiny a organizace homosexuálů a pravděpodobně i pedofilů. Připadáme si proti této mase bezmocní. Poslali jsme sice pár e-mailů, ale zdá se, že zbytečně. Proto máme radost, když někde slyšíme pravdu podle Božího slova. Přáli bychom si připojit se k nějaké akci, petici, či demonstraci proti schválení zákona o registrovaném partnerství, kdyby takovou akci někdo na českém Sionu zorganizoval (ale zatím není asi nikdo, kdo by se odvážil).

Velký ohlas u nás vyvolal seriál o kalvinismu a aminismu. Nemyslíme si, že by aministé neměli v ničem pravdu, ale jejich pohled je příliš mělký a nedostatečný v porovnání s kalvinismem. Na toto téma jsme diskutovali s více lidmi. Tento seriál nás utvrdil v kalvinistickém pohledu, ke kterému jsme v průběhu posledních let stále více a více inklinovali.

Děkujeme, že Váš časopis neúnavně bojuje proti darwinismu a humanismu. Tyto filosofie jsou velmi zákeřné i pro křesťana, který je vědomě zavrhně, protože mají tendenci se do nás nasáknout „nějak zezadu" a infiltrovat naše křesťanství a motivovat naše jednání, myšlení a postoje.

Jsmo Vám velmi vděční také za článek o možnosti domácího vzdělávání (ZOD č. 54) a za kontakt, který jsme od Vás poté dostali na tenkrát nově založenou Společnost přátel domácí školy. O domácím vzdělávání jsme diskutovali s Gábi (manželkou) ještě před svatbou a říkali jsme si, že pokud nám Bůh dopřeje někdy nějaké děti, budeme je učit doma. V té době jsme ještě netušili, jaké legislativní překážky tomu stály

v cestě. Naše nejstarší pětiletá dcerka Sára, která by měla jít od září až za rok do školy, se již nyní připravuje na domácí vzdělávání a my se modlíme, aby byl nový školský zákon pozměněn do té míry, aby měl každý rodič právo vzít odpovědnost za své děti do vlastních rukou. Také získáváme a studujeme spoustu materiálů na toto téma. Vážíme si zvláště tří knih od Michala Farrise, které jsme měli možnost přečíst. Mnoho z toho aplikujeme a výsledek je takový, že Sára nyní čte téměř plynule, v mateřině probíráme druhou třídu, učí se na zobcovou flétnu a prospívá a dělá pokroky v mnoha směrech. Naše mladší dcerka Gábinka (3 a půl roku) také čte ze slabikáře a dělá velké pokroky. Nejmladšímu Samuelovi je teprve jeden rok a je také adept na domácí vzdělávání. Nejdůležitější pro nás je, že můžeme být všichni spolu a učit se společně jít za Pánem Ježíšem.

Zjišťujeme, že i když máme nedostatky, že naše rodina se stává stále více „ortodoxní" v mnoha směrech. Moc prosíme Pána, aby nás vedl a poučil, jak vlastně máme s takovýmto neobvyklým životním stylem vůbec procházet tímto světem. Modlíme se, aby nás Pán na této cestě zachoval a jeho neodolatelná milost nás táhla stále k Němu blíž.

Děkujeme Vám z celého srdce za Váš časopis a přejeme Vám Boží vedení, požehnání a moudrost do služby, kterou konáte.

Dopis č. 1115, Vláďa a Gábi S.

Milí Vládo a Gábi. Jste požehnání! Jste cizinci a na tomto světě jen dočasně stanujete jako Abraham. On i my, protože jsme jeho semeno, upíráme naději k městu, které nevystavěl člověk, ale Bůh...

✉ Vážení, Pavle a Kláro Steigerovi a Jindro Suchomelová,

děkuji za dopis, knihu a časopis Zápas o duši. Kniha Genesis a úpadek národů přeorala a rozbouřila moje vzdušné náboženství. Mé desetileté náboženství se zakládalo na zářa-

ných zkušenostech s Bohem, ale šle ně, což jsem si asi neuvědomoval, chyběla pravda, že Kristus je Bible a Bible je Kristus. Až se otfásám v základech, když toto píšu. Nedokážu to ani vypsat, jak Bůh je reálný, až se bojím, aby ten převrat ve mně nebyl jen chvilkový. Aby mě zas nepolapila nějaká psychologická obluda. Ale znovu věřím, že biblický Bůh je, cítím to až do morku kostí. Můj Bůh je Stvořitel a Pán. Spasitel Ježíš. To je snad nová bomba do mého života. Ale ten skutečný převrat je to, že Jeho slova se musejí dodržovat, jinak vůbec nepoznám, že ho skutečně následuji. Kdysi jsem to taky věděl, ale bylo to jaksi jen kolem mě. Možná jsem někdy před deseti lety vnímal, že láska se musí naplnit v Boží pravdě. Ale brzy jsem zůstal v nějakých prožitcích a pocitích. Díky Bohu, že si Vás a tu knihu (Genesis a úpadek národů) použil, aby mi začal otevírat oči. Věřím, že kdyby na světě zůstala jen jediná Bible, bude svět i s celými šesti miliardami poražen na kolena i se svojí psycho-fantasticko-filozofickou teologií! Myslím, že mohu napsat, že jsem přišel na to tajemství, že mohu a že mám moc z hůry změnit svůj život podle Božích požadavků. Ahoj, R.

P.S. ZOD č. 67, str. 22 vztahuji na sebe: Můj Boží slovo neustále před sebou jako zákon a nevěř v nic, než v to, co učí, nemiluj nic, než to, co ti nařizuje, neměj v nenávisti nic, než to, co zakazuje a nedělej nic, než to, co přikazuje.

Dopis č. 1110

✉ Vážení Steigerovi,

je tomu asi 11 let, co jsem odevzdal život Pánu Ježíši. Nikdy nedošlo k osobnímu poznání, chybí mi víra, tedy podle Vašeho výkladu znak znovuzrození. Teoreticky mluví predestinace proti mně, přesto je mně na tom cosi sympatického. Než jsem se stáhnul, pohyboval jsem se v prostředí KS, Vo- dy života, poznal jsem i Adventisty, CE, CB atd. ZOD čtu přes svou dceru. Zaji-

má mě kniha „Genesis a úpadek národů", pošlete mi ji, prosím.

Dopis č. 1190, Vojtěch K., Hradec Králové

✉ Drahi srodenci v Kristu!

Chcem Vám povedať, že ďakujem Pánovi, že mi vo Vás poslal také povzbudenie v podobe ZODu. Radujem sa, že aj na Slovensku máme časopis, ktorý hovorí o Božej zvrchovanosti a moci a nie o tom, akí sme MY dobrí, keď si Ho „vyberáme". Týmto Vás chcem aj požiadať o objednanie ZOD.

Dopis č. 1061,

Gabriela G., Žilina

✉ Milí priatelia,

Váš časopis je prínosom pre každého človeka, takže by bola veľká škoda, keby zanikol. Modlíme sa všetci spoločne, aby naďalej prispieval ku duchovnému vzrastu ľudí. Modlíme sa, aby sa rozširoval okruh čitateľov aj sponzorov. Prosíme Ježiša Krista o vedenie správnym smerom pri jeho zostavovaní, za redakciu atď. Prajem Vám Božie požehnanie, milí pracovníci, na tejto vinici Pánovej.

Lýdia B., Žilina

✉ Milý bratře,

děkuji za zaslanoú brožurku a zvláště za písemný záznam „Svrchovaný Bůh". Jsem jím velice oslovován a odhaluje skutečný pohled na Jeho moc a řízení našeho života i ostatního dění. Přeji Vaší práci mnoho Boží moci a požehnání.

Dopis č. 1080, Karel K., Pardubice

✉ Milí Steigerovci,

srdečně Vás zdravím s přáním Božího pokoja a milosti. Je mi naozaj ľúto, ak som sa Vás nejako osobne dotkla a ak moje námietky proti Vaším teóriám vyzneli neláskavo. Nemienim nikomu vnucovať svoje – aj keď Písmom podložené – názory a ak sa Vám páči pohľad na Boha ako na rozmarného suveréna, ktorý podľa svojej svojvô-

le niekoho určí ku spásu a iného k zahynutiu, nech sa páči ...

Dopis č. 1085

V dopise nasledoval velmi rozsahly a systematicky vklad eschatologickeho ucheni dispenzacniho premilenialismu. Jsme uprimne radi, ze s pisatelkou muzeme i pres značne (ne však zásadní) neshody diskutovat nejen zdvořile a se vzájemnou úctou, ale dokonce přátelsky a s láskou. I my bychom byli neradi, kdyby naše námítky vůči dispenzacnímu premilenialismu vyzněly jako ponižování kohokoli, kdo zastává jiný názor, a omlouváme se těm, kteří tohoto dojmu nabyli. Nesmírně by nás mrzelo, kdyby doktrína svrchovaného Boha někoho přivedla k mylnému pochopení Boha. Jestliže jsme Boha opravdu představili jako rozmarného suveréna, který svévolně někoho určuje ke spásu a někoho k zahynutí, potom to musí posoudit ostatní čtenáři. Autorce jsme odepsali: „...od takového pohledu se naprosto distancujeme a před takovým pohledem každého varujeme.“ Bůh nikoho do zahynutí neurčil. Kolikrát to máme ještě opakovat? Tam jsme se předurčili sami vlastním hříchem. V zahynutí se již rodíme. Bůh jenom zachraňuje Svůj lid, který si zamiloval, aby se naplnilo Písmo! Chtěli bychom říci srozumitelně a jasně – v Boha, který by nebyl spravedlivý, v Boha, který by nebyl láska, v Boha, který by nebyl svrchovaný, ani v Boha, který by se k lidem nechoval jako Otec, nevěříme a nemůžeme věřit. Věříme v Boha, který je spravedlivý, milující a svrchovaný Otec. Věříme, že je všemohoucí, vševědoucí, všudypřítomný, trojjediný, věříme, že je svatý, naprosto morálně dokonalý, že neprolévá nevinnou krev, že nikdy nelže, že každý lidský hřích je mu ohavností. A přitom je to Bůh, který Svému lidu – Svému stádu hříchy odpouští, a aby mu mohl odpustit, obětoval za něj Svého jednorozrozeného Syna, našeho Pána Ježíše Krista. Když Bůh činí co se mu líbí, je to vždy svaté a

dokonalé. Když člověk činí co se mu líbí, je to obyčejně zvlé, protože vše co není z viry je hřích...

✉ Milí Steigerovi,

upřimně Vás zdravím. V poslední době na Vás a na Vaši práci často myslím. Časopis Zápas o duši dostávám již řadu let a vždy se těším na další vydání. Při čtení prožívám radost, protože většina příspěvků odráží přesně to, co cítím i já ve společnosti a v církvi. A jinde se o tom tak moudře nepíše, resp. neotvírají se tak závažné otázky. Již jsem se pokusila reagovat dopisem na téma psychologie, abych podepřela Váš správný pohled na tuto oblast a nebezpečí, které skrze lidské, nebiblické, uvažování vstupuje do sborů. Ohlasy čtenářů otištěné v č. 68 to jen potvrdily...

Dopis č. 1317, Dagmar Š., Praha

✉ Vážení manželé Steigerovi,

i když jsem katolík, čtu Váš časopis „Zápas o duši“ již několik let. Poněkud odlišná věrouka mi v něm nevadí, mohu se aspoň zdokonalovat v obhajování katolické nauky. Váš časopis mě utvrzuje v přesvědčení, že před našima očima v současné době skutečně už vzniká celosvětová anticírkev. Zahnuje ty křesťanské věřící, kolegy, kněze a některé členy vysoké církevní hierarchie, kteří různými způsoby zpochybňují pravdu evangelia a křesťanské morálky. Věřící této „anticírkev“ se seskupují ze všech křesťanských církví a společenství. Je potěšitelné, že Váš „Zápas o duši“ se snaží stát na straně pravdy a odmítá koketovat s bludy oblečenými do různých moderních hávů. Nebojte se ve své práci pokračovat, ať Vás nějaké nepřívětivé dopisy od Vaší práce neodradí. Já Vám k Vaší práci vyprošuji hojnost Božího požehnání.

Vše nejlepší od Boha i od lidí za Vaši záslužnou činnost srdečně přeje

Dopis č. 1331, Josef M., Trenčín, Slovensko

✉ Milí Steigerovi,

chci Vás poprosit o zaslání časopisu Zápas o duši na moji novou adresu. Nerad bych totiž přišel z důvodu stěhování o přísun tak kvalitní duchovní stravy.

Nejsem žádný dopisovatel, ale když jsem v tom psaní, připojím Vám svůj pocit z článku „Všichni křesťané odpovídají“ z posledního čísla ZODu. Při čtení jsem cítil obrovské napětí, neboť toto téma mne vždy trápilo – zřejmě jako spoustu jiných křesťanů – a nedokázal jsem sám najít odpověď. Ale to, co jsem prožil, když jsem se dostal k bodu 3. Reformní sabatisté... uctil jsem obrovské uvolnění, nával radosti a svobody. To je přece ono! Děkuji Bohu, že mi vaším prostřednictvím otevřel oči – a ne poprvé. I v dřívějších číslech ZODu jsem vždy musel dát za pravdu Kalvínovi a děkuji Vám, že se nebojíte v této cestě rozšiřování pravdy pokračovat, i když počet Vašich odpůrců zřejmě narůstá. Pán Vám k tomu jistě dá sílu a požehnání. Přijde mi jen smutné, že to, co věděl Kalvín před staletími, nejsou dnešní křesťané schopni pochopit a přijmout. Přetrvává snad stále ještě doba temna? Ale vše je v rukou Páně. Ještě jednou Vám děkuji, přeji Vám

mnoho milosti a požehnání při Vašem obětavém poslání a těším se na nová čísla ZODu.

Dopis č. 1690,
Jan K., Olomouc

✉ Drazí Steigerovi,

Děk za vaši práci v Kristu! Jen škoda, že toho čtení od vás je tak málo. Jak dostanu ZOD tak ho čtu v jednom dechu. Je to dokonale utvrzení ve víře! Nemám dar vyjadřování spíše vnímání. Tak se prosím spokojte s mým prostým vyjádřením.

Prosím vás pošlete mi Královo „Hledání počátku a cíle“. V příloze zasilám co jen mohu.

Bůh vám žehnej, Rudi S. Toronto, Kanada

✉ Vážení bratře v Pánu,

při čtení Vašeho článku v posledním ZODu, ale i jiných článků, mi vyvstává na mysl, co přesně znamená termín „oslava Boha“, nebo, že se „Bůh oslaví“. Co to tedy přesně znamená a hlavně před kým se takto oslaví – přede všemi lidmi, nebo jen před Církví (tedy jen před svým vyvoleným lidem), anebo jen sám před sebou?

Děkuji a s pozdravem

Upozornění!

Milí čtenáři,

jelikož se změnil poštovní zákon o tiskovinách, byli jsme postaveni před skutečnost, že musíme rozepisovat časopis na nejméně sedm tisíc jednotlivých adres, abychom mohli využít nižší poštovné. K tomuto počtu nám chybí asi 300 adres. Jinak nás čeká poštovné 9 Kč za každé číslo ZODu, což je pro nás finančně neúnosné. I kdybychom přestali posílat časopis těm, kteří ještě nikdy nepřispěli, finanční tíseň nevyřešíme. Zatím posíláme těm, kdo dříve dostávali 2-3 čísla najednou, zásilku jednotlivých výtisků. Některým z vás posíláme několik čísel navíc. Vás, kdo dostáváte časopis z hromadných zásilek do sboru prosíme, abyste si zaslání časopisu zajistili na vlastní adresu. Naléhavě potřebujeme vaši pomoc – použijte nadbytečné časopisy v okruhu svých známých. Pomozte nám rozšířit řadu čtenářů a doplnit počet adres.

V adresáři máme více než čtyři tisíce čtenářů, kteří nikdy nepřispěli. V letošním roce zatím přispělo 702 čtenářů a jejich příspěvky pokryjí asi třetinu nákladů na tisk a poštovné. Vaše finanční podpora tiskového fondu je nanejvýš potřebná. Použijte příloženou složenkou. Každý, i malý dar, pomůže. Nezapomeňte uvést variabilní symbol – každý čtenář jej najde na své poštovní nálepce.

Oznamujeme všem zájemcům o starší čísla, že jsou již na internetu. Děkuje

O.T.

P.P.
č. 607 - 2 / 2001
595 01 Velká Bíteš

Distribuce CZ

HCJB - ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Hošťálkova 1a
169 00 Praha 6 - Břevnov

Distribúcia SK

HCJB - ZoD Distribúcia
M. & A. Zavilla
Jiráskova 165/10
916 01 Stará Turá

Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě

Název účtu:

ZOD - HCJB World Radio

Číslo účtu:

Komerční banka Brno
96538-621/0100

Názov účtu:

HCJB Rádiosieť ZOD Slovensko

Číslo účtu:

VUB Trenčín, exp. Stará Turá
49134-202/0200

WORLD
RADIO

HCJB - denně z Ekvádoru, od 28.10. 2001 do 30.3. 2002

RÁNO: 6:30 - 7:00 SEČ, tj. 5:30 - 6:00 UTC: 9 765 kHz - v pásmu 31 m.

VEČER: v 21:30 - 22:00 SEČ, tj. 20:30 - 21:00 UTC:

15 550 kHz, 17 795 kHz a 21 455 kHz v pásmech 19, 16 a 13 m.

TWR - Český rozhlas Plzeň v sobotu 7:00 - 8:00 a 21:00 - 22:00

(FM): 91,0 Karlovy Vary; 95,8 Železná Ruda; 100,8 Cheb; 102,4 Klatovy;
103,4 Jáchymov; 105,3 Domažlice; **Plzeň 106,7 91,0;** (AM) 558,0 Tachov

TWR - Proglas Po-Pá 9:15-9:30; Ne 7:45-8:00; So 7:15-8:30

Po-Pá 21:00-21:30; (FM): (Brno 107,5 Hostýn 90,6 Praděd 93,3 Ještěd 97,9)

Internetové vysílání HCJB a web - <http://www.hcjb.cz>

ZÁPAS O DUŠI vydává nakladatelství

ZOD - Zápas o duši; HCJB - World Radio

U stadionu 379, 595 01 Velká Bíteš

Redaktoři Ing. Pavel a Klára Steigerovi, Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 69

Jednatel Ing. Bohuslav Viček, U stadionu 379, 595 01 Velká Bíteš

Tiskne RINGIER PRINT s.r.o., Novinářská 1254 / 7

Ostrava 1, Mariánské Hory a Hulváky

Vychází čtyřikrát do roka. **NÉPRODEJNÉ !**